

KÁLVINISTA VILÁG

SZERKESZTI Dr. TAVASZY SÁNDOR

Megjelenik minden hónapban kétszer - Előfizetési díja félévre 60 Lel. Egész évre 120 Lel
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 38
Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendők

IV. ÉVFOLYAM

1930. NOVEMBER 1.

21. SZÁM

A katolikus keresztyén igazság a reformációban.

Még Alvinczi Péter azt vitatta Pázmány Péterrel szemben, hogy a reformációban megszólalt evangéliumi keresztyénség régebbi, mint a római pápás keresztyénség. Ma még a protestáns fülekben is különösen hangzik ez a megállapítás. Amint modernizálódtunk, mind inkább becsapattuk magunkat azzal a hámis történetfilozófiával, hogy a reformáció a XV. századi renaissance-val megindult szellemi mozgalmak szüleménye és elfelejtettük azt a helyes reformátori tanítást, hogy a reformáció ugyanannak a Szentléleknek az adománya, amely az apostoli egyházat megteremtette. A reformáció nem az újkori szellemi áramlatokból született új vallási áramlat, hanem az egyház reformációja, azaz visszaalakítása arra a képre, amelyet az apostoli egyházban szemlélünk. Luther és Kálvin nem valami új vallásos világnézetet hoztak elsősorban, hanem ismét felvették a keresztyén egyház ama történeti folytonosságát, amely évszázadokra visszamenőleg a római egyházban megszakadt. Luther és Kálvin nem „új” egyházat „alapítottak”, hanem felvették a mi Urunk Jézus Krisztusban megjelent egyházzal való folytonosságot. Nekünk tehát az apostoli egyházzal szemben nincs valami „új” igazságunk, amelyet a reformátorok találtak volna ki, hanem a miénk az az egy „katolikus”, azaz „egyetemes” keresztyén igazság, amelyet az apostolok a Jézus Krisztusban megismertek és amelyet a reformációban a mi atyáink újból megvallottak.

Mi új tehát a reformációban? Új az igazság új felismerése. Az igazság mindig

új és valahányszor elhomályosul az emberi tekintetek előtt és ismét megvilágosodik, mindannyiszor az újság erejével lát azokra, akik éheznek és szomjuhozzák az igazságot. Az egyetemes, a katolikus keresztyén igazság azt a mindig megdöbbenő igazságot fejezi ki: Isten kijelentette magát a Krisztusban. Csak a Krisztusban és a Krisztusban a mi hitünk számára hiánytalanul kijelentette magát. Krisztust nem lehet kiegészíteni, Krisztust csak megtagadni lehet. Krisztust megtagadjuk akkor, ha nem tartjuk elegendőnek. És Krisztust csak a hitben ismerjük meg, tehát a hiten kívül nincs szükségünk semmiféle emberi kitalálásra. És Krisztus az, aki magáévá tesz, meglódit és hatalma alá vesz, tehát nincs szükségünk semmiféle emberi nagyot-akarára, hogy Őt elérjük. A reformációban Krisztus, a győzelmes Király új hadjáratot kezdett és hadjáratában győzelmesen meghódította a mi atyáinkat. Mi tehát az atyai örökség folytán a Krisztus foglyainak valjuk magunkat. A mi református keresztyén egyházunk a Krisztus foglyainak a tábora. Ez a mi igazságunk, mert ez a mi hitünk, mert ez a mi reménységünk. Ez ma is, bármennyire is meg vagyunk csúfolva, bármennyire is be vagyunk szennyezve és bármennyire le vagyunk rongyolódva. Meg vagyunk csúfolva mi, akik a mi igazságunkat megtagadtuk, be vagyunk szennyezve mi, akik hitetlenül élünk és le vagyunk rongyolódva mi, akik az atyai örökséget eltékozoltuk. De ragyog az Anyaszentegyház igazsága, él az Anyaszentegyház hite és lobog az Anyaszentegyház reménysége.

Ez az igazság újból átragyog rajtunk és megvilágosít; ez a hit újból megelevenít és hófehér ruhába öltöztet; ez a reménység új kedvre ébreszt és felemeli a tekintetünket a földről ama magaslatokra, ahonnan jön az egyedüli segítség. Nekiünk a reformáció nem egy szellemtörténeti jelenség, hanem Isten tette, amellyel napfényre hozta az eltemetett katolikus keresztyén igazságot s ennek a képére visszaalakította az egyházat!

T. S.

Képek a holland református nép életéből.

(Folytatás.)

Irta: Jakosné, Nederbragt Gerda.

Ebben a tekintetben az a holland felfogás, hogy ha egy családban a szülők között különbség van a vallás tekintetében és ha az élet legnagyobb kérdéseiben nincs meg az egység, akkor nem lehet a gyermekeket igazi keresztyén értelemben felnevelni. A tapasztalás többször azt mutatja, hogy ahol az apa a protestáns templomba megy, az anya pedig a katolikusba, vagy megfordítva, ott a gyermekek többnyire egyáltalában nem, vagy nagyon ritkán járnak a templomba. — Ezért óvakodnak Hollandiában a vegyes házasságoktól. De többnyire nem is kell az ifjúságot erre figyelmeztetni, ők annyira öntudatosak, hogy maguk sem kívánnak olyan házasságra lépni, ahol különbség van a vallásban.

Ez az öntudatos vallásos érzés a holland nép vagy jobban a holland református nép ereje. Ők küzdenek és dolgoznak a meggyőződésükért.

Az irodalom és a sajtó is ennek a mély vallásos életnek a jegyében áll. Sok keresztyén napilap virágozik és a keresztyén irodalom magas színvonalon áll.

Megemlékezem a sok református kórházról és szeretet intézményről is; a bel- és külmiszió is sok küzdésbe és pénzbe kerül a hollandoknak, de nem sajnálnak semmi fáradságot és szívesen adnak jótékony célra. Ez az áldozatkészség oly nagy, hogy még külföldön lakó hittestvéreikért is szívesen áldoznak. A budapesti Bethesda-kórház például legnagyobb részben a holland református nép áldozatkészségének köszönheti fennmaradását.

És hogy a háború utáni nehéz időkben olyan sok magyar gyermek otthont és gondozást

talált Hollandiában, ezzel nem arról tettek-e tanubizonyságot a hollandok, hogy a keresztyén nagy parancsolatát — „szeresd felebarátodat, mint tenmagadat“ — a gyakorlati életben is megvalósították?

Bizonyára mindnyájunk számára érdekes lesz, ha valamit a holland családi életről is tudunk. És ezzel kapcsolatban beszéljek később az iskoláról, mivel a hollandok felfogása — a családi életről — mély hatással van az iskolai életre.

Északi éghajlata általában véve hűvös és nedves. Igaz, hogy a tenger védi az országot a hőségtől és a kemény telektől, de az ég sokszor felhős és a fellegek esőt hoznak és a napot elrejtik. Az éghajlat kényszeríti a hollandokat, hogy legfőképpen a lakásokban bent éljenek, s ezért érthető, hogy a hollandok nagyon értékelik az angol jelszót: az én házam, az én váram. Házuk egy kis királyság, a családapa a királya, az anya a királynője.

Tehát világos, hogy a holland családi életnek nagy befolyása van a gyermekek nevelésére, s ez a nevelés — jobban, mint máshol — a családban végződik be, ahol az asztal körül, a tűzhely mellett, mely egy közmondás szerint aranyat ér — foglalkoznak a valóságos, szociális és politikai neveléssel.

És itt ismét visszatérek dr. Kuyper Ábrahámra, akit úgy hívtak, hogy a „család férfija“, mivel ő sokak szívében felébresztette a családi szeretetet, mert szerinte a család Istennek csodálatos teremtménye, amiből emberi társadalmunk magától kibontakozik, amibe ősidőktől kezdve rejtőzött a népek ereje és a nemzeti életerő idegzeje. És mivel ez az egyszer ránk bízott zálog úgy látszott, hogy elvesz, dr. Kuyper figyelmeztette a kálvinistákat hivatásukra, hogy bizonyágtételük által hazájukat és családjukat védelmezzék meg.

Ez a felfogás nagy befolyással van az iskolai életre. Az elemi iskola — mert erre gondolok első sorban — a családnak a nagy segítése. A családnak kellene a gyermekeket tanítani, de ez a gyakorlatban lehetetlen. Azért létesültek az iskolák, hogy ezeknek átadja a család a nevelés kötelességének a megvalósítását, t. i. a nevelést a gyermekkel szemben. Az iskolában az erkölcsi nevelésnek több értéke van, mint az értelmi nevelésnek. Tuloznék, ha azt mondanám, hogy a fenti felfogást az egész holland nép magának vallja, de ez a felfogás olyan nagymértékben elterjedt Hollandiában, hogy az ú. n. szabad keresztyén

A kolozsvári Ifj. Ker. Egyesület inasotthonában levő négy üres helyre felvételt lehet kérni e lap szerkesztőségéhez intézett kérebben. A bennlakók ingyen lakásban részesülnek.

Adakozzunk az Ifjúsági Keresztyén Egyesület kolozsvári inasotthonára, melyben már ma 8 fiu kap ingyen lakást. Adományokat továbbít lapunk szerkesztősége.

iskola, ahol a Szent Írást megbecsülik és Jézus nevét vallják, nagyobb népszerűségnek örvend, mint az állami iskola. Az állami iskolának semlegesnek kellene lenni, a törvénynek megfelelően, de inkább vallástalan. Ebből következik, hogy sokan, akik elméletben az ú. n. semleges iskolának a hívei, gyakorlatban gyermekeiket inkább a szabad iskolákra bízák, habár ez, a legszigorúbb értelemben vallásos.

Ehhez még három pontot kell kapcsolnom: *először*, hogy a szabad iskolát az állam segítyezi,

másodszor, hogy ez a szabad iskola rendkívüli nagy szabadságot élvez, mert az állam nem igen szól bele az ügyeibe; és nem az egyháztól, hanem külön iskolaszéktől függ, amelyben helyet foglalnak szülők és a szabad iskolai iránynak más hívei;

harmadszor, hogy a szabad iskolának intézménye a nemzeti életnek a védőbástyája.

A szabadságnak ez a rendszere ép úgy keresztül van víve a közép- és felsőiskolában.

Itt látjuk a különbséget a holland és a magyar iskolák között. Magyarországon az állami iskola mellett az egyházi iskola, Hollandiában az állami iskola mellett, a szabad keresztyén iskola.

A szabad iskolának előharcosa a múlt század végén dr. Kuyper Ábrahám volt.

Utoljára szeretném elvinni gondolatban az olvasókat a csatornáknak, virágmezőknek és szélmalomoknak hazájába, hogy ott, városban, vagy vidéken, nyugodt vasárnapot eltölthessenek velem. Ismétlem nyugodt vasárnapot. Vasárnap és nyugalom ez a két szó egymáshoz tartozik. Hollandiában vasárnap nyugalom uralkodik. Ott mindenki szombaton végzi a vasárnapi bevásárlást, és nem szabad elfelejteni semmit, mert vasárnap az összes boltok be vannak zárva. Szombaton este kell hajtat nyíratni, borotválkozni, mert vasárnap ez lehetetlen. Szombaton erősen dolgoznak, a szobákat külön tisztogatják, az utcákat felsúrolják a ház előtt, az ajtó kilincseket megfényesítik, mert a vasárnap úgy ifjúnak, mint öregnek a nyugalom napja.

És **vasárnap reggel**, amikor harangok a hívőket az istentiszteletre hívogatják, öregek és ifjak, szegények és gazdagok, férfiak és nők — mert Hollandiában a férfiak éppen olyan nagy számban látogatják Isten házát, mint az asszonyok — zsoltárral és kis bibliával kezükben a templom felé áramlanak, akkor olyan igazi és áldott vasárnapi hangulatot lehet érezni. Ilyet Magyarországon a nagy városokban nem érezzük, legfeljebb csak a falukban, amikor nincs vásár vagy zajos politikai gyűlés és a gazdák nem járnak ki a mezőre dolgozni, ami sajnos, sokszor előfordul.

Hogy milyen nagy áldás a vasárnapi nyugalom, erre mondok egy példát. Amidőn Hollandiában az elmúlt évben egy nagy református államférfi halálos ágyán feküdt, azt kérdezte tőle a lelkész, hogy mi adott neki erőt olyan sok munka elvégzésére. Suttogva azt felelte: „Nekem meg volt mindig a vasárnapon.” És ezzel mindent kifejezett.

Kérjük a jó Istent, hogy nyissa fel a kormányon ülő férfiak szemét, hogy lássák meg a vasárnapi nyugalom terén is a fogyatkozásokat, s igyekezzenek ezen is minél-előbb segíteni.

Tegyünk most látogatást egy falusi gyülekezetben. Hollandiában a nagyobb gazdaságok rendszerint a falun kívül fekszenek. Azért sok földművelő nem tud gyalog a templomba menni. Akik messze laknak, családostól biciklin vagy kocsin jönnek. Jelenleg sok gazdának van kis autója, amivel az istentiszteletre járnak. Minden vidéki holland templom mellett ott találunk egy istállót és autósínt és bicikli számára való férőhelyet.

Érdekes látvány egy falusi istentisztelet, amelyen földműves asszonyok festői ruhájukban és csipke fejkendőjükkel megjelennek.

Istentisztelet után a presbiterek és a messzelakó gazdák egy pillanatra bemennek a lelkészhez, hogy a prédikációról egy kicsit még beszéljessenek és a lelkész neje kávéval és süteménnyel kínálkozik.

Nagyon jó szokás Hollandiában, hogy a családapa vagy a családanya reggeli és ebéd vagy vacsora után egy pár verset olvas fel a Bibliából, s azután imádkozik. Ilyenkor a cseléd is bejön az ebédlőbe, hogy részt vehessen a családi áhítaton.

Itt is rámutatok Dr. Kuyper Ábrahámmra, aki a Bibliát, amely sokak számára csak bezárt könyv volt, amely az iskolából és a szobából ki volt közösítve, ismét régi tiszteletre állította és Istennek Igéjét a családban hatalommá tette.

Hogy némi áttekintést adjak arról, hogy miben különbözik a holland református gyakorlati vallásosság a magyar református vallástól, néhány pontot sorolok fel.

Először beszélek a keresztelésről. A gyermeket ép úgy mint Magyarországon az első hetekben a születése után megkeresztelik. Keresztszülő rendszer ott nincsen. Az apa vagy az anya tartja a gyermeket a keresztvíz alá. A keresztvízrel való leöntés előtt a lelkész felolvassa a keresztelés formuláját, amire a szülőnek felelni kell és amiben megígéri, hogy gyermekét a református vallásban neveli fel. A keresztelés után a gyülekezet állva egy zsoltárt énekel el mintegy feleletül. A keresztelés az istentisztelet kezdetén a prédikáció előtt megy végbe.

(Folyt. köv.)

A Presbiteri Világszövetség elberfeldi konferenciája.

Ez a Szövetség magában foglalja a világ összes református egyházait s konferenciáin és azokon kívül az egyházak közötti testvéri kapcsolatot akarja fenntartani. Aldott eszköz ez a Szövetség nemcsak a nagy és gazdag egyházak számára, de a kis és folytonos bajok, sőt üldöztetések között forgó egyházakra nézve is, s nagy jelentőségű abban a harcban, melyet az egész világban a református egyházak a tiszta evangélium terjesztésének érdekében vívnak. Azon 50 év alatt, mióta fennáll, határozottan nagy szolgálatot tett a reformátusság ügyének s évről-évre lehet látni, hogyan kapcsolja össze a világ legtávolabbi zúgában élő reformátusokat is.

Az a város, mely most vendégül látta a Szövetséget, Németország egyik legjelentősebb gyárvárosa, Elberfeld, mely a szomszéd várossal Barmen-nel egybeépülve, 500.000 lakossal rendelkezik s a Wupper gyönyörű völgyében, az u. n. Bergisches Land középpontjában terül el, mely vidék nevét egy a középkorban élt Berg nevű gróftól nyerte. A gyönyörű város háza tanácsterme falán freckók örökítik meg a város életének legnevezetesebb eseményeit, köztük különösen kettőt, egy nagy tűzvész képét, mely a 17. században a várost egészen elpusztította s a vidék evangélizálójának Suibert barát prédikációját az erdőben, melyet az oda kigyűlt lakosság áhitattal hallgatott. Ma a város, hatalmas gyáraival, üzleteivel, az egész világ legnagyobb nyomorúságát, a munkanélküliséget érzi súlyosan s naponta lehet látni tüntető felvonulásokat s szociáldemokraták s a kommunisták részéről amint rendezett tömegben járják végig a várost, s hallani lehet 5—6 éves gyermekeket amint az ott jól ismert kommunista szólamokat éneklik, vagy hangoztatják. A református egyház ezen a vidéken nem nagyon régi, de egyike azoknak, melyek mindig hívek maradtak a reformáció hagyományaihoz s különösen a 18. és 19. században három kiváló lelkésze e városnak igyekezett minden eszközzel azon, hogy a ref. egyházi élet megszilárduljon.

A másik testvérvárosban van a Rajnai Missziótársaság két hatalmas

épülete, a régi és az új Misszióház, ahol külmiszióra képeznek ki férfiakat és nőket. Ennek a társaságnak önálló missziói területei vannak Indiában, Szumátrában stb. melyeket a háború után elvettek ugyan a németektől, de most újabban megint visszaszadtak. Az intézet nagytermében ott látható azoknak a misszióáriusoknak arcképe, akik ebben a házban nyerték kiképezésüket és most odakinn dolgoznak, külön láthatók azoknak képei, akik különböző vidékeken vértanu halált haltak az evangéliumért. A Rajnai Missziótársaság nagyon szép és áldott munkát végez, hatalmas tábor támogatja, akik állandóan adakoznak a misszió javára, mert nem is kell mondani, hogy azt a munkát nem az egyház tartja fenn kirovásokkal, hanem a misszió iránt felelősséget érző lelkek.

Elberfeld közelében van egy másik nagy belmissziói intézet a Kaiserswerthi Diakonisszaház, melyet Fliedner Theodor alapított s mely ma már egész kis városrészt alkot, benne óvoda, napközi otthon, kórház, elemi és felsőbb iskolák stb. vannak, s az ott képzett és oda tartozó diakonisszák az egész világ minden részén teljesítenek szolgálatot, némelyek a külmiszióban, mások iskolában tanítanak, kórházakban betegeket ápolnak, gyülekezeti munkát vezetnek, vagy magánházaknál betegek ápolását végzik. Ez az intézet, melyben a református befolyás folytonosan küzd a lutheránusokkal, most ismét egy lutheránus igazgató, Lüttichau gróf, vezetése alatt áll, de azért a ref. jelleg még mindig erősen érvényesül benne.

A konferencia négy napot vett igénybe. Theologiai kérdések mellett, amilyenek voltak a következők: A jelen theol. helyzet Németországban. A ref. theologia, mint a tiszta evangélium őrizője. hallottunk előadásokat a német ref. egyházak mai helyzetéről, mely előadást Dr. Bredt, a német birodalmi igazságügyminiszter tartotta és a német ref. egyház egyesülési törekvéseiről, dr. Lang hallei egyetemi tanár előadásában. Hosszas megvitatásban részesült az a kérdés, hogy a Szövetség mit tehet azért, hogy az európai egyházak jobban megismerjék és közelebb jussanak hozzá, mit lehet tenni a theol. hallgatók külföldi tanulmányozása érdekében, milyen szerep vár a nőkre a Szövetség munkájában stb. Ezenkívül jelentést tettek az egyes egyházak képviselői is. Ott láttuk ezek között a hatalmas, több millió reformátust magában foglaló skót egyház mellett a kicsiny görög egyház jelentését, mely csak háromezer ref. hívőt számol s melnek egy temploma leégése az egész egyházat súlyos anyagi válságba sodorta. Hallottunk az oroszországi reformátusok

szomorú helyzetéről és arról, hogy az országgal határos Ukrajnában milyen biztatón terjed az evangélium. Olaszországban a valdens egyház eleinte félt, hogy az önálló pápai állam megalkotása veszedelme lesz a reformátusságnak, de ez a félelem nem teljesedett be s úgy látszik Mussolini jóindulattal van a kis református egyház iránt. Általában azt láthattuk, hogy mindennél egész Európában megnehezedett az egyházak helyzete, de mégis Isten különös kegyelméről számolt be minden egyház.

A mi egyházunkat nagy szeretettel és barátsággal fogadták, látszott, hogy testvérek között vagyunk, akiknek gondjukat képezi a mi sorsunk és akik imádságaikban hordoznak bennünket. Nagy áldás ez a mi számunkra, mert sok bajunk és háborúságunk között erőt meríthettünk abból a tudatból, hogy Isten testvéreket adott mellénk, akiket nekünk is hordozni kell gondjainkban és imádságunkban, s a nálunk is gyengébb és kisebb egyházak példájából tanulhatunk hűséget, kitartást és bátorságot.

I. L.

Másoknak adja.

Mit cselekszik hát a szőlőnek ura? Eljő és elveszti a munkásokat, és a szőlőt másoknak adja.

Máté ev. 12:9.

Az élő Istennek ez az ítéletes és kegyelmes munkája, amellyel a hűtlen, lázadó munkásoktól elveszi, megvonja a megbiztatást és másoknak adja, állandóan folyik. Néha lassan, csöndben; nemcsak a kívülállók, de maguk a legközvetlenebbül érdekelt munkások is alig, vagy későn veszik észre. Máskor döbbenetes gyorsasággal megy végbe ez az ítélet és ez az ajándékozás. Október 31. is egy ilyen nap volt, amikor félelmetes gyorsasággal, ellenállhatatlan erővel vette el az Ő szőlőjét azoknak kezéből, akik azt hitték, örökre, elvehetetlenül nekik adott és adta oda a kicsinyeknek, az erőtelemeknek, a világszerint semmiknek.

Október 31-ikét örvendező hálaadással ünneplő testvérem, egyházam, el ne feledd az ünneplésben, hogy Istennek ez az ítélete állandó, megszakíthatatlan, folytonosan ismétlődő. 1517. október 31-ike nem az első és nem az utolsó megnyilvánulása volt. Ma is folyik és folyni fog az utolsó ítélet nagy

napjáig, amikor véglegesen leszámol Isten a munkásokkal.

Ezért félelemmel, rettegéssel, bűnbánattal ünnepelj. Minden pillanatban reád kerülhet a sor. Az egész bizonyos, hogy megérdemled. Csak az a kérdés, van-e még hátra valami a neked ajándékozott kegyelmi időből, amely alatt az Úr még vár, még küldi, egymás után küldi az intéseket, vagy pedig már az utolsó követét is elküldötte, és így nincs más hátra, mint hogy egész súlyával rád szakadjon az ítélet. Avagy nem kezdődött-e meg már az ítélet, abban az erőtlenségben, abban a széthullásban, abban a felmorzsolódásban, melynek jeleit napról-napra fájdalmasan látod magad körül egyházban, néni közösségben, keresztyén társadalomban? Ne csald meg magad azzal a hamis bizakodással: nincs más munkás, nincs kinek adja, ha elveszi tőlem a szőlőt! Isten mindig a semmiségből, az ismeretlenségből hoz elő magának munkásokat. Luthert, Kálvint, Méliuszt nem onnan hozta-e elő?

És ünnepelj hívő reménységgel! Akár milyen reménytelen is a helyzet, Isten annak adja az Ő szőlőjét, akinek akarja. Sokszor ideiglenesen, látszólag elveszi, hogy azután visszaadja. Az Ő kikutathatatlan úton járó kegyelmében van minden. Te várj reá hívő reménységgel.

Október 31-én ne dicskedj és ne kritizálj. hanem szállj magadba. Emlékezz meg arról testvérem, egyházam, hogy neked is csak egy menedéked van, az Úr Jézus keresztje, „az Istennek ama báránya, ki elveszi a világ bűneit“.

G. L.

Szerkesztői üzenet.

Külmisszió kérdése egyházunk részéről még most van tárgyalás alatt, s reméljük, hogy rövid időn belül megvalósul az a lehetőség, hogy innen is mehet valaki külmissziói szolgálatra. Bár külföldi egyesületek és egyházak is vesznek fel idegeneket a szolgálatra, ez mégis a nehezebb oldala a dolognak, mert rendszeren a saját tagjaikat részesítik abban az előnyben, hogy a kiképzés elég nagy költségeit számukra fizetik. Ezenkívül szükséges mindig az illetőnek azon a nyelven tudni és pedig egészen jól, amely az illető egyház, vagy társaság hivatalos nyelve. Theologiai képzés nélkül sok évi előtanulmányt kívánnak. Ezért helyesebb lenne, ha, ami a missziói munkához elsősorban szükséges, először saját maga itthon próbálna résztvenni olyan egyházi munkákban, melyek missziói jellegűek, egyházközsége bizonyosan ad kellő előkészítést után munkát. A misszió nagyon komoly és szent dolog, aki arra vállalkozik, először nagyon járatos kell legyen az itthoni munkákban. Ha tovább is érdeklődik a dolog iránt, szíveskedjék levélben érintkezésbe lépni Babos Sándor s. ltkész úrral (Lunen-Lunenü. jüd. Huneodare-Hunoadm.), aki a további felvilágosításokat megadja.

azonáltal, Isten minden teremtményében kimutatja a családi életet. Vonatkozik ez a megállapítás minden madárra, mely az égen szálldos, minden vízben élő halra és minden állatra, mely a földön él. Látjuk a házassági viszonyt a fákban, kövekben is, hiszen minden embernek tudnia kell, hogy a fák között is vannak him- és nőnemű fák. Ha az almafát — a férfit — a körtefa mellé — az asszony mellé — ültetjük el, akkor jobban nőnek, hiszen együtt nőnek; a férfi-fa minden ágát az asszony-fa felé nyújtja, mintha meg akarná ölelni; az asszony-fa is ölelésre nyújtja ágait. Éppen így látjuk kiábrázolva a családi életet az ég és a föld viszonyában. Az ég a férfi, aki a földet, az asszonyt termékennyé teszi a nap melege, az áldásthözó eső, a langyos szél által, hogy a föld sok magot és gyümölcsöt teremjen. A házassági viszonyt példázza nekünk a kövek, a smaragd és a korálok élete...

* *

A jó feleséget Luther igen tudta értékelni. „Az asszony a legnagyobb kincs, mert őt az Isten ajándékozta. Igen sok erénye van, kitartó a hűségben és a hitben. — Nincs szebb, barátságosabb, békekessebb, jobb közösség és társaság, mint a jó házasság, ha a házastársak egymást megértik és békekesseben élnek. Viszont nincs rettenetesebb és szomorúbb, mint a boldogtalan házasság. A házassági kötelék elszakítása fájdalmasabb, mint a szeretett gyermek elvesztése. A szülőknek a szeretete és a gondossága a gyermekeik iránt annál nagyobb kell, hogy legyen, minél inkább szükségük van a gyermekeknek erre. Ezért a legdrágább kincsem az én Mártonkám, mert neki inkább van szüksége az én segítségemre és gondoskodásomra, mint a nagyobbacska Jánosnak és Magdalénának, mert ezek már tudnak beszélni és kérni tudják amire szükségük van.“

* *

A házasságért így imádkozik: Édes Mennyei Atyám! Amiképpen Te engem magadévá fogadtál és igénytelen szolgálóddá tettél, és megengedted nekem, hogy téged Atyámnak nevezhessek, áldj meg és adj nekem kegyelmet, hogy az én szeretett feleségemet, gyermekeimet és cselédeimet Neked tetszően szeressem és vezessem. Adjál nekem tudást és erőt, hogy tudjam őket nevelni és adjál nekik jó szívet és akarást, hogy hallgassák meg a te parancsolataidat, fogadják be azokat és járjanak az engedelmesség útján.

(Luther: Tischreden-jéből ford. N. J.)

SZOCIALIS KÉRDÉS

Iparos- és kereskedő tanulóinkért.

Azt mondhatnánk, hogy ma az iparos- és kereskedő tanulóink azok, akikhez az egyház munkája legtávolabb áll. Egy olyan városba, mint Kolozsvár, évente kb. 80–200 református iparostanuló jön fel, s ma az ilyenek összes száma kiteszi a 400-at. Akik feljönnek, a legnagyobb veszélyeknek néznek elébe. Iskolájukban, melyekbe járnak, magyarul nem tanulnak semmit, az egész heti munka után még vasárnap délelőtt sem mehetnek templomba, mert akkor is órák vannak, ki vannak téve mindenféle veszedelmeknek, nem csak idegen felekezeti, hanem vallásellenes, kommunista agitáció, gonosz barátok züllésre csábító befolyása veszi őket körül és igyekszik letörölni róluk a becsületnek, hitnek, komolyságnak azt a színét, amivel hazulról elbocsátották őket. Anyagi körülményeik sokszor megdöbbentők. Vannak közöttük, akik az egész telet egy fűtetlen kamrában, vagy szinben nyomorogják át, néha rongyosan és elhagyatva.

Elszorúl az ember szíve, mikor látja őket s nem tudja mit sirasson inkább, anyagi nyomorúságukat-e, vagy erkölcsi sülyedésüket, értelmi elmaradottságukat, melyben olyan sokan osztoznak. Láttuk, milyen rettentő hatalma van a hitetlen propagandának, mikor derék, komolyan induló fiúk kerülnek ennek a sodrába és

olyanok, akik azelőtt bibliakörben voltak, rendőrségi jelentésekben szerepelnek az elfogottak között. Arra gondolunk, hogyan bocsátotta el ezeket is valamikor egy aggódó anya, egy becsületben megöszült apa, s milyen fájdalmas nekik gyermekük elvesztett életére gondolni. S arra kell gondolnunk, hogy mi is felelősek vagyunk értük, hiszen a mi egyházunkhoz tartoznak, testvéreink a hitben.

A kolozsvári Ifjúsági Keresztény Egyesület már régen foglalkozik ezek kérdésével. A theologia hallgatói vallásórát tartanak nekik, s az ifjúsági munka révén sok városban van bibliakör, mely ezeket a fiúkat akarja összegyűjteni és az igazi életre elvezetni. Ebben az évben 13 ilyen bibliakör működött, 248 taggal, míg az előbbiben csak 9 bibliakör 143 taggal, ami azt mutatja, hogy a munka lehetősége közöttük nő. De mi az a 248 fiú, azzal a 6–8000 fiúval szemben, akik a legalacsonyabb számítás szerint is egyházunkban ilyen pályán vannak. És mit ér az a néhány óra azzal szemben, hogy közülük legtöbben állandóan rossz hatás alatt vannak.

Ezért még egy akciót kezdett az Ifjúsági Ker. Egyesület, t. i. egy inas otthonot állított be a ref. theologia szuterénjében, ahol teljesen új felszerelésű hálószobák mellett egy olvasóterem, könyvtár áll a fiúk rendelkezésére. Az egyesület vállalta, hogy e helyiség bérét, 15.000 leit hordozza. Ez otthonban még csak 8 fiú van, bár összesen 12 fiút tud befogadni s ezeknek teljesen ingyen ad szállást.

Most két dologra volna szükség: Az egyik az, hogy ezt a négy, még rendelkezésre álló üres helyet betöltsük, a másik az, hogy az egyesületet, mely a szükséges összeget csak

nagy nehezen tudja előteremteni, *segítsük arra*, hogy ezt az otthont fenntarthassa s hogy ezen kívül, gondolva még arra a sok fiúra, akiknek szintén szükségük van lakásra, esetleg ezt *bővíthesse is*. Mindenki, aki meglátta ezt az egyházunkat és nemzetünket fenyegető bajt, kell, hogy siessen segítségre. Lapunk szívesen továbbítja az erre a célra beküldött *adományokat* s ne feledjük el, hogy minden leível egy szomorú sorsú református magyar életét segítünk megmenteni a züllés és nyomor karjaiból.

Aki pedig olvasóink közül ismer olyan fiút, akit szülei ipari pályára adtak Kolozsvárt, vagy arra szándékoznak felküldeni s akinek lakásra van szüksége, lapunk szerkesztősége utján kérheti felvételét ebbe az otthonba.

Temetők és sírok kivilágítása.

Közel van ismét a róm. kath. egyház egyik legnépszerűbb ünnepe: *halottak napja*. Ismét megindul a tömegek zarándoklása a temetők felé és ismét megjelennek a gyertyák ezrei meg ezrei a sírok peremén, hogy nappali fényárba borítsák a komor temetők izesztó árnyait. A tömegek között ott vannak, különösen a városokban, a mi református hiveink is, igen nagy számban. Annyira általánossá vált már is ez az evangéliumellenes és idegen szokás egyházunk tagjai között, hogy még azok is, akiknek kötelességük lenne felemelni tiltakozó szavukat, hallgatással mellőzik s ezzel hozzájárulnak az állandósulásához.

Nézzünk szembe ezzel az idegen szokással, vajjon a mi református keresztyén hitünk szempontjából hogyan kell azt megítélnünk?

1. Valljuk, hogy elhalt kedveseinkkel szemben vannak kötelességeink. Először is kötelességünk, hogy őket tisztességesen és babonászkodás nélkül eltemessük, sírjaikat rendben tartjuk. Velük szemben való kötelességünk, hogy mindazokról az Istentől nyert jó adományokról, amelyekkel ebben a földi életben ékeskedtek, szeretettel és hálával megemlékezzünk valamint azokat a tanításokat, amelyeket Isten az ő életükkel adott minékünk, elfogadjuk és szívünkbe zárjuk.

2. Kötelességünk elhalt kedveseinkkel szemben, hogy hátramaradott övéikről gondoskodjunk, különösképpen özvegyeikről és árváikról.

Mi református keresztyének ezeken kívül semmiféle más kötelességet nem ismerünk halottainkkal szemben, „...mert — tanítja a II. Helvét Hitvallás — *azt hisszük, hogy a hívők a testi halál után azonnal Krisztushoz költöznek, annál fogva ők teljességgel nem szorulnak az élőknek a holtakért való tisztességtételeire, vagy könyörgéseire, általában semminemű szolgálataira*“ (XXVI, 2).

Ha ezeket a tanításokat meggondoljuk, tartózkodni fogunk a pogány halott-kultúztól és óvakodunk idegen és babonás szokások felszedésétől. A református embernek kerülnie kell az ilyeneket, mert:

1. nincs nevetségesebb és szomorúbb látvány, mint az olyan ember, aki hitéhez nem illő szokásoknak hódol. Aki másokat majmol, elveszítette önmagát, megtagadta egyházát és a tiszta evangéliumi igazságot.

2. Kerülni kell a református keresztyén embernek az idegen szokásokat, mert az azoknak való hódolás lassanként megüresít, hitetlen sehonnaiakká tesz, akik sehová sem tartoznak és semmiféle névvel nem nevezhetők. T. S.

Film.

A VIKINGEK. Az inkák világában áll egy csonka torony, melynek eredetét a talki írója arra vezeti vissza, hogy Délamerika első felfedezői a germán törzs tagjai: a vikingek voltak. Nagyszerű kharakter színészek játszó a darabot, mely nemcsak a monumentális kiállítás miatt győzi le az eddig ismert nagyobb szabású történelmi filmeket (pld. Niebelungok!), hanem abban is, hogy a rendező a legkisebb momentumra scenirozásra is nagy gondot fordít. Nincs ebben a filmben az a hiba sem, ami általában a történelmi filmeket jellemezni szokta: hiányzanak belőle a felesleges orgiák s bár a központban kedves szerelmi történet áll: a nagyszerű nomád főnök leányaért: Helgáért (Pauline Stark), három férfi is küzd, nincs semmi olyan, ami bárkit egy pillanatig is bántana. Ez a film a fehérségében is monumentális. A felvételek gyönyörűek. Színes a film végig, zene kísérete és a kórusok a monumentális Wagner zenét interpretálják, melynek talán egyik operájában sem volt ilyen megfelelő környezete, ahol érvényesülni igazán tudott, mint ebben a hangos filmben. — A férfi főszereplők közül különösen ki kell emelnünk az angol főúr-rabszolgát alakító: Donald Crispot. (Paramounth produkció.)

VOLGA LEÁNYA. Evelin Holt, Igo Sejm, Nikolai Malikoff és Szöregy Gyula nagyszerű alakítása mentik meg a film agyonjátszott témáját: egy asszonyfaló orosz tiszt és egy kis cseléd tragédiáját.

THE LOVE PARADE: A KIRÁLYNŐ FÉRJE a címe annak a Chevallier filmnek, amelyet méltán lehet a film diadalának tekinteni a színház felett, Operette téma, sok helyzetkomikummal, nagyszerű rendezés, jól megválasztott milieu, néhány kedves chanson, elsőrangú szereplők; a színpad meghalt, a színház már a múlté csupán, a film, a hangos film győzött. A királynő: Lili Dempsei finom játékával, szép koloratur hangjával messzemagaslik a primadonnák közül, Chevallier közvetlen játéka, önérzetes férfiassága s a komikus szolga és a szubrette szerepét kreáló szobaleány mind azt adták, amire a mai embernek szüksége van akkor, ha a napi idegölő munkája után szórakozni akar. Ebben a filmben nincs semmi olyan, ami bántana, vagy bosszantana, sok újszerű van benne (például a tragédiának beillő kezdet és az újmegoldásu happyend). Aki megnézi, kellemes estét tölt el és két órára elfelejti, hogy milyen rossz színházak is vannak a világon!

A NAPCSÓKOLTA LEÁNY a címe annak a Bánky Vilma—Schilckraut filmnek, mely egy egészen újszerű tragédia témát ölel fel; a mindennapi élet megrázó jelenetei

közül egy farmra visz el, ahol új megoldásu háromszögben tárja elének a tragédiát. A gazdag farmernek, — akinek a birtokán fogadott fiaként él az asszonyfaló, a háromszög bonyodalmat okozó csúcsa, — eszébe jut ötven éves korában, hogy van mindene: pénze, háza, baráta, rétje, erdeje, mezeje, csak felesége nincs. Elhatározza, hogy feleséget szerez magának (igazi amerikai mentalitás!). Elmegy Francsiskóba, egy vendéglőben meglátja a leányt (Bánky Vilma), elhatározza, hogy ő lesz a felesége. Információt kér a fogadóstól, megtudja, hogy Máriának hívják, magyar leány, az Alföld gyermeke. — Hazamegy, levelet írat fogadott fiával, hogy szeretné feleségül venni, jöjjön el a farmjára, küldjék jegyre pénzt és elküldi a fényképét is. A maga fényképe helyett a fogadott fiáét küldi el. — A leány gondolkodik a dolgon, végre elhatározza, hogy indul. A férfi az állomásra indul a Fordján a leány fogadására. Amikor azonban a leány megérkezik, nem várja senki az állomáson; hosszankodva ül fel egy fuvaros szekereére s mikor megérkezik jövendőbeli otthonába, első dolga, hogy jó magyarosan lehord mindenkit, de végül tekintete a fiúra téved, megenyhül és már jól érzi magát. Itt most következik a filmnek a legművésziesebben megjatszott jelenete: a leány azt hiszi, hogy jövendőbelije a fiú, hiszen az ő képét kapta a levélben. A fiú erről nem tud semmit és furcsának találja a leány kedvességét és minden donhuáni vágya dacára a nevelő apjára való tekintettel tartozkodó a leánnyal szemben. Ekkor indul el a tragédia: a farmer szerencsétlenül járt: mindkét lába eltört; a leánynak az orvos megmagyaráz mindent; felháborodva csomagol, azt érzi, hogy rútul becsapták. Az orvos azonban kérleli, hogy a halállal vívódó szerencsétlent ne kergesse a biztos halálba: a leány marad és mindjárt meg is áldja őket a pap. A nászéjszakán a fiatal asszony egyedül virraszt. Az ablak alatt megjelenik a fiú s a két fiatal élet a mámorban mindent elfelejt. . . A fiú elbujdosik, nem mer nevelő apja szemébe nézni, az asszony bűnbánattól hajtott minden gondját nyomorék urára fordítja. Az asszony lassan kiöli szívéből a mámort, már minden a legjobb úton halad, amikor az orvos, akihez az asszony elbetegedve tanácsért fordul, hazarendeli a fiút és felviágosítja a két fiatal életet, hogy szerelmüknek gyümölcse lesz. Nagyszerűen megjatszott jelenetek sorakoznak most egymásután. A két fiatal fél, hogy a már-már egészen meggyógyuló farmert a sirba viszi a retetető hír, az asszony már a törvényes urához vonzódik inkább. Nem tud alakoskodni és mindent megmond az urának. A nyomorék óriássá lesz a feltörő elkeseredés következtében, eldobja mankóit és fegyvert ragad, hogy a fiút lelőjje, ereje elhagyja azonban, összeesik. Az asszony csomagol. A

férj nem engedi elmenni, szereti az asszonyát és: itt a megoldás: a Te gyermeked az én gyetrmekem. — Bánky Vilma és Schildkraut életük legjobb alakítását adták ebben a Paramount productionban, németül beszélő hangos filmben. Nagyszerűen beszélő színészek. Bánky Vilma magyaros akcentusú német beszéde-bája, kifogástalan rendezés, mind beszédes bizonyítékai annak, hogy a film lassan, de annál biztosabban kiszorítja a színházat s hátha majd megoldódik a harmadik dimenzió kérdése!

Nagy József.

Már eddig is szép eredményt elért pesterzsébeti (Magyarország) református „Otthon-misszió“ a következő munkaágakat honosította meg: 1. Díjtalan állás-közvetítés: Főiskolát végzett vagy középiskolai érettségivel rendelkező gondozottjait mindenféle állásba ajánlja. 2. Alkalmi vagy kisegítő munkákat felelősséggel elvégzetet minimális díjazás mellett. 3. Szak-képzett képesített vállalkozó vezetésével mindennemű építkezést, javítást, átalakítást olcsón, szakszerűen, pontosan és lelkiismeretesen elvégzetet. Terveket és költségvetéseket díjtalanul készített. 4. Maradékgyűjtés: Takarításhoz, költözködéshez díjtalanul bocsát rendelkezésre megbízható munkásokat. Ennek ellenében csak azt kéri, hogy a lakásban felesleges vagy használaton kívül helyezett tárgyakat mint pl.: butor, cipő, kalap, ruha, fehér és ágynemű, rongy, szerszám, gép, fém, réz, alumínium, bélyeg, kép, mindennemű könyv, rossz óra, borotva konyhaedény stb. stb. engedtesék át az „Otthon-misszió“ céljaira. Ezeket az így kapott tárgyakat gondozottjaival kijavíttatja és az Otthon céljaira költségeinek fedezésére értékesíti. Legközelebbi célvezésük, hogy Otthonukat 50 személy befogadására alkalmassá tegyék és megfelelő számú ágyakkal és felszerelésekkel ellássák. Isten segítse feltett nemes szándékukban.

A romániai kisebbségi felekezeti iskolai tanítónak havonként kétszer megjelenő új lapjuk indult meg „A tanító“ címmel. Felelős szerkesztője: Lőrinczi Ferenc kolozsvári református tanító.

Debreczenben a kültelkeken egy vallási szekta alakult asszonyokból, amelynek tagjai a biblia tanításait úgy magyarázták, hogy nevetve, kacagva kell tisztelni az Urat. A debreczeni rendőrség először engedélyt adott a különös vallási gyülekezetnek, rendszeres istentiszteletek tartására. Közben meggyőződött, hogy ezek az összejövetelek nem férnek össze a vallás komolyságával, a beszerzett adatok alapján betiltotta a további gyülekezéseket.

Budapesten a magyar Nemzeti Muzeumban, több mint egy évszázad óta az ottan levő bizánci faragású fehér márványkoporsóról kétségtelenül megállapították, hogy ezen nagy értékű relikvija Szent Istvánnak, az első magyar királynak a koporsója.

Galacban (Órománia) folyó évi szeptember hó 21-én nyílt meg ünnepélyes keretek között a református elemi iskola, 25 növendékkel. Isten előtti örök hálával emlékezzünk meg ez örvendetes eseményről, hiszen ezelőtt egy pár évvel még gondolatnak is mérés volt, hogy Egyházkerületünknek keleten, e leg-távolabbi pontján, levő kicsiny és nagyon szegény

egyházközösségünkben a betűvetés művészetét magyarul taníthatják.

Bukovinában kb. 15.000 székely származású csángómagyar él egy tömegben. Nagybárára kath. vallásúak. Csak Andrásfalván van kb. 400 lelket számláló lelkes kis igazi falusi református gyülekezet, ahol eleven lüktető egyházas élet folyik. Az 1834 óta fennálló református felekezeti iskolájuk csak végtelen súlyos viszonyok és nehézségek között tudja teljesíteni elhívását. Az itteni református Nőszövetség, élén Br. Kapri Emmánuelné szül. Telegdi Ilonával, minden lehető elkövet és áldozatos munkájával nagy segítségére van úgy a nehéz életviszonyokkal küzdő egyházközösségnek, felekezeti iskoláinknak, mint református hittestvéreinknek.

Magyarországon az Országos Egészségügyi Intézet, amelyet jórészt a Rockefeller-alapítvány hívott életre, elkészült nagy jelentőségű munkájának első részével: négy járásban, gödöllőn, Vácott, Berettyóújfaluban és Mezőkövesden tökéletesen megszervezte a falusi egészségvédelmet. A falusi közegészségügy már sehol a világon nincs szisztematikusan megszervezve, a külföld még csak a kísérletezéseknél tart, itten már régen élethelpeket a közegészségügyi diktatúra. Mindenki születése pillanatától kezdve egészségügyi ellenőrzés alatt áll. Az ugynevezett „Egészségházak”-ban kartoték-rendszer szerint nyilvántartják a lakosságot, megfigyelik, felkeresik az otthonában, vigyáznak az egészségére.

Pusztaszentmiklóson (Kolozs megye) egy teljes római falu maradványaira bukkantak.

A mohamedánizmus hódítása Amerikában. Az iszlám propaganda Amerikában 1920-ban kezdődött, Chicagóban, majd újabb göcökot alkotott St. Louisban, Newyorkban, Indianapolisban és Detroitban. Három évvel ezelőtt már több száza ment a meghódított lelkek száma. Különösen a négerek között terjed, akiknek a faji elnyomatással szemben a fajok egyenlőségét, szegénységgel szemben gazdagságot ígér. 1921 óta van lapjuk is, s ma 1500 néger tartozik a mohamedán hithöz Amerikában, ahol a mozgalomnak az a szerencséje van, hogy nem tiltja el semmi törvény a mohamedán hitre való áttérést, mint a mohamedán országokban a keresztyénység felvételét. A mozgalom vezetői már Amerika meghódításáról álmodoznak.

Oroszországban november elsejétől megvonják az élelmiszer-jegyeket valamennyi egyház papjaitól és alkalmazottaitól. A rendelet egyformán sújtja a vallásos jellegű iskolák tanítóit, az énekkarok vezetőit és tagjait, egyházi zenészeket, egyházi iratok és tankönyvek kiadóit, sőt olyan szobrászokat és művészeket is, akik vallástárgyú műveket alkotnak.

A német iskoláügyről a következő statisztika ad képet: A német népiskolák száma 52.790, ebből evangélikus 28.835, katolikus 15.284, izraelita 122, más 8.549. A tanulók közül 4 millió evangélikus, 2.300.000 katolikus, kb. 20.000 izraelita, 153.400 felekezeten kívüli. A tanítók száma 181.000. Továbbképző és hivatásra képző iskolák száma 29.653, 1.600.000 fiutanulóval és 855.448 leánytanulóval. Középiszkola van 1548, 120.153 fiú- és 138.920 leánytanulóval. A magasabb iskolák száma 682 főreáliskola, 515 gimnázium, 401 reál-gimnázium, melyekben 520.000 fiú és 272.000 leány tanul. Az országban van 23 egyetem 98.000 hallgatóval, 10 műszaki főiskola 23.700 hallgatóval. Ezenkívül van 4 mezőgazdasági, 2 állatorvosi, 3 erdészeti, 5 kereskedelmi főiskola, valamint testgyakorlati, zenei, képzőművészeti és teológiai főiskolák. A berlini esti gimnáziumban, melynek hivatása az, hogy tanfolyamok útján segítsen megszerezni az érettséget, az első érettségi vizsgálatot most tartották meg, 26 tanuló közül átlag 23. Jelenleg a gimnáziumnak 240 növendéke van a legfiatalabb 20, a legidősebb 35 éves. A tanítás esténként 7—10 óráig tart, szombat kivételével.

Csikágóban az egyik áruház vezetősége érdekes kísérletet végzett. Egy héten át három „udvarias” na-

pot és három „száraz” napot rendezett. A száraz napokon a kiszolgálók hűvös, száraz hangon kérdezték a vevőktől, hogy mit kívánnak, megjegyzés nélkül szolgálták ki őket, gyorsan, üzletszerűen. Az udvarias napokon csupa mosoly volt minden kiszolgáló, nagy bőbeszédűséggel dicsérték az árukat és érdeklődtek a vevők kívánságának minden apró nüansza iránt. A hét végén az áruház megállapította, hogy egy-egy udvarias napon a cégnek háromszor annyi bevétele volt, mint a száraz napon.

A marosi református egyházmegyei tanítószék kezdeményezésére foyó évi augusztus 15—30 napjain tartották meg az első tanítói továbbképző tanfolyamot, amelyen 35 református és 10 unitárius tanító és tanítónő jelent meg.

A szászvárosi árvaházban két diakonissza testvérünk — miután az árvaház Elöljárósága ünnepélyos köretek közt kijelölte munkaterületüket, — áldásos működésüket megkezdették.

A lupényi végzetes kimenetelű sztrájk alkalmával elhalt egyik református Testvérünk felett tartott prédikációjáért Babos Sándor ottani ref. s. lelkész, a bíróság hat hónapi elzárásra és 10.000 lei pénzbüntetésre ítélte, mert a prédikációban a lázítás tényálladékát látta fennforogni. Az ítélet még nem jogerős.

Magyarberétén folyó évi szeptember 21-én nagyon szép egyházi ünnepség közepette avatta fel a református egyházközösség új orgonáját.

A debreczeni református Theológiát ezelőtt 20 évvel elvégzett lelképásztorok, találkozások alkalmából, irodalmi estélyt tartottak változatos, gazdag műsorral.

Előfizetési felhívás.

A karácsonyi könyv-piacon fog megjelenni E Stanley Jones: The Christ of the Indian Road—Az indiai út Krisztusa c. könyv, Bieberauer Richárd és László Dezső fordításában. A könyvet a budapesti Szövetség kiadó-vállalat adja ki. Előjegyzési ára 3 pengő. A romániai előjegyzések az Ifjú Erdély címére Cluj-Kolozsvár, Ref. Theologia, küldendők.

Ez a könyv megjelenésekor — ezelőtt négy évvel — világszenzáció volt az angol nyelvű keresztyénység területén. Angolországi első kiadása 1926 szeptemberében jelent meg. Hét hónap alatt 15 újabb kiadást ért el. A könyv kiemelkedik a missziói könyvek sorából. Az Indiában támadó nyugati bűnöktől és a nyugati civilizációtól szabad új keresztyénység tükrében hamisítatlan kritikáját kapjuk az egész mai keresztyénségnek. A könyv hatalmas élő bizonyíték a ma élő Krisztus munkája mellett. Az összekuszált, válságok és bűnök között vergődő európai embert egy új világba, az indiai úton élettellejesen dolgozó Krisztus világába vezeti el ez a könyv. Aki elolvassa, bizonyosságot nyer a felől, hogy minden bűn, minden válság, minden emberi akadály dacára Krisztusnak mai nap is van ereje arra, hogy a nyugati keresztyénségtől függetlenül, sőt éppen annak ítéleteképpen egy új keresztyénséget fakasszon fel Indiában.

Az angol kiadást a Református Szemle 1927. évi 38. száma részletesen ismertette.

„Istennek nagyságos dolgai“

cím alatt fognak megjelenni december elején a könyvpiacon
a kolozsvári református theol. Fakultás akadémiai istentiszteletein
az 1929—30. tanévben tartott

PREDIKÁCIÓK.

A könyv előjegyzési ára 120.— Leu.

Megjelent! ÚJ ÉLŐ KÖNYVEK. Megjelent!

„AZ UR CSODÁSAN MUKÖDIK“ Bibliaköri vezérfonal
III. évi anyaga.

Ára 20 Leu.

Teljes új feldolgozásban, az eddiginél gazdagabb tartalomban jelent meg az új vezérfonál.

MI A KÜLMISSZIÓ?

A külmiszió összes kérdéseit felölelő füzet, gazdagon illusztrálva jelent meg. Alkalmas a téli ifjúsági,
nőszövetségi összejöveteleken, vallásos estélyeken való felolvasásra.

Ára 25 Leu.

KOLOZSVÁRI
TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK R.-T.
Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7.

Betéteket
előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint
felmondás nélkül fizet vissza. - Olcsó kölcsönö-
ket nyújt.

Fiókjai: Dej, Dicsőszentmárton, Alba-Iulia, Târgu-Mureș,
Oradea és Timișoara. (Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár,
Marosvásárhely, Nagyvárada és Temesvár.)

Saját tőkéi: 143 millió Lei.

Affiliált intézetek:

Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Turda (Torda),
Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénz-
tár Rt. Alud (Nagyenyed), Udvarhelymegyei Taka-
rékpénztár Rt. Odorheiu (Székelyudvarhely) és
Cristur (Székelykeresztúr), Szászrégenvidéki
Takarék és Hitel Rt. Reghin (Szászré-
gen), Népbank Rt. Huedin (Bánffy-
Hunyad), Szamosújvári Hitel-
bank Rt. Gherla (Sz.ujvár)

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez.
Áruraktárai a vasút mellett.

G

AZDÁK TAKARÉKPÉNZTÁRA

KOLOZSVÁR,
Calea Victoriei
38

Betéteket legelőnyö-
sebben kamatoztat,
váltókölcsönöket
folyósít.

Megjelent!

Dr. Imre Lajostól:

Megjelent!

A SÁFÁRKODÓ EGYHÁZ

Ára 16 Leu.

AZ IFJÚSÁG VÁLSÁGA

Ára 30 Leu.

Megrendelhető az Ifjú Erdély kiadóhivatalában Kolozsvár, Református Theologia

KÁLVINISTA VILÁG

SZERKESZTI Dr. TAVASZY SÁNDOR

Megjelenik minden hónapban kétszer - Előfizetési díja félévre 60 Lel. Egész évre 120 Lel
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 38
Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendők

IV. ÉVFOLYAM

1930. NOVEMBER 15.

22. SZÁM

Szabolcska és az erdélyi kálvinista szellem.

Különösen szomorú kötelesség, de egyúttal jellemelő tudat és biztató megnyugvás folyóiratunkban is, mint az erdélyi református intelligencia szellemi törekvéseit szolgáló s annak lelkiségét nyilvántartó közlönyben; megemlékezni Szabolcska Mihályról, a magyar lírai költészetnek imént elhunyt nagy halottjáról.

Külön kötelesség a kegyeletes megemlékezés, mert hiszen Szabolcska, ha nem is első sorban, de leghúzómosabban a miénk volt.

Istenről kapott eredeti költői tehetségét a gyermekkor napfénye a füzes Tisza mentén fekvő Ókésckén aranyozta be, a debreceni öreg kollégium és a vadgalambos debreceni nagyerdő indította virágzásba, Genf, Páris, általában a művelt nyugalom érlette meg sajátos magyarnak és öntudatosan művészinak. Eddig és ennyiben Szabolcska tipikusan síkföldi magyar, s egyéniségéből és költészetéből teljességgel hiányzik az erdélyi íz, az erdélyi szellem.

A férjivá érett embert azonban 1892 őszén a választott életpályán való elhelyezkedés, — emberileg szólva: a véletlen, ha volna véletlen, az Istenországának élők szerint pedig a gondviselés, amely mindig van, — Erdélybe, Márosfelfaluba hozta papnak. S ettől az időtől kezdve Szabolcska olyan törzsökös erdélyi egyéniség, mint ember és költő egyaránt, mintha itt született volna s itt nőtt volna fel. Megjelenik költészetében a felső Marosvölgye a maga egész természeti szépségével. Mit nem vettek észre vagy dalba foglalni érdemesnek sem tartottak született erdélyi költők, Szabolcska, a tipikusan alföldi egyéniség meglátta s művészi dalba foglalta: a Marosvölgyének vadvirágos rétjeit, remek sziklavidekét, fenyves rengetegeit. És megjelennek költészetében a kis Demeter Rózsikák, a Fehér Zsófik hűtlensége miatt rövid szabadságra haza s örökös rabságra visszatérő Kispál Danik, az igaz Csiki Ambrusok, a halott katonafiút is hazaváró özvegy Demeternék, stb. Megjelenik a Szabolcska költészetében a felső Marosvölgyének egyszerű magyarja, e

magyarnak naiv öröme, megrendítő tragédiája. És Márosfelfalu népén keresztül megjelenik költészetében az egész történeti Erdély, Erdélynek szép magyar múltja, jelenvaló fájdalma, kétségek között felcsillanó jövője.

A költő Szabolcska pazar bőséggel fizette vissza Erdélynek azt, hogy Márosfelfaluban egy III-ad osztályú (akkor még osztályozva voltak) eklézsia papja lehetett. És mint ember is jól érezte magát falujában, pályatársai között az erdélyi református egyház keretében. Holtig hű gyöngéd hitvesét is ott találta föl s egyházközségét sem elégedetlenségéből hagyta el úgy tíz év leforgása után, hanem a többrendeltetés kényszere alatt. Míg Erdélyben lakott, szívesen, kedélyének teljességével, férfias meggyőződésének érintetlen nemességével vett részt minden egyházi és általában erdélyi magyar megmozdulásban. Temesvárra távozása után sem szünt meg egy kicsit erdélyi lenni. Bizonyosága az, hogy a közhatalomváltozás után is helyén, erdélyi magyarnak maradt mindaddig, míg a szolgálat terhe alatt vállalai roskadozni nem kezdtek.

Szabolcska pályájának tekintélyes hosszabb szakaszát közöttünk élte le s költészetének sok-sok szép termékét közöttünk, rólunk és nekünk írta. Van okunk a külön gyászra s áll az erős kötelesség: belefogni az egyetemes magyar kegyeletbe az erdélyi lélek saját ciprusleveleit.

Ebben a sajátos kegyeletben és külön erdélyi gyászban azonban van egy biztató és elkötelező mozzanat is, amit világosan és erőteljesen hangsúlyozni illik is, kell is.

Fel lehet, fel kell ugyanis vetni a kérdést: mi volt az a körülmény, ami a tipikusan alföldi Szabolcskát, a debreceni kollégium büszkeségét annyira Erdélyhez kötötte? Mi volt az összeforrasztó és lendítő hatás, amelyik Szabolcskát nemcsak igézet alatt tartotta, de költészetébe is erdélyi gyöngyszemeket fűzött? Ismételjük, hogy Szabolcska mint kész férfi, harminc éves korában került Erdélybe, Er-

délynek egy kicsi falujába Genf és Páris után. Bizonyára nem egyházi ambíciói hozták ide, azok nem is igen voltak és ha voltak is, azt itt a siker reményével nem kereshette.

A feleletadáskor vissza kell mennünk Felfaluba, a felső Marosvölgyébe. Ekkor meg fogjuk látni mi is, hogy az a vidék valóban szép. Igazat adunk a Svájcot is alaposan ismerő Szabolcskának, hogy e vidék egyik-másik pontjának természeti szépsége amazét felülmulja. Egyik kötőerő csakugyan e vidék természeti szépsége. De az igazi kötő erő mégis azoknak a férfiaknak és köröknek a szelleme volt, akik akkor Szabolcskát körülvették a barátságuknak, a szeretetnek, a megértésnek és megbecsülésnek jelével. A görgényi egyházmegye akkori vezetőit, ifjabbak és idősebbek, mint Lenárt József, Tavasz József, Csekme Ferenc, Jánossy Béla, Kiss Lajos, Benedek Árpád az új kollegát, a már ismert népszerű költőt elhulmozták a tiszteletnek és megbecsülésnek minden jelével. És az egyházi férfiakkal és ezek családjával versenyzett, sőt sok tekintetben mint illik is, felül is multa a világiak szeretete, megbecsülése. A sok közül csak a később Kolozsvárra került nagyjérdemű Gidófalvi István közjegyzőt és az Éltető családot említem, mint a kiknek nevével a Szabolcska költeményeinek olvasója is találkozhat. Mint középiskolai diák én is megfordultam ezekben a körökben. Jól emlékszem, hogy mily szeretettel, közvetlen melegséggel emlegették ott Szabolcskát, az ő magán életének apróságait, örömeit, aggodalmait. Vele együtt örvendett mindenki s boldogan dicsekedett, amikor egy-egy szép költemény megjelenése után a költő gratulációt kapott Beöthy Zsolttól vagy éppen Gyulai Páltól (a Dal a kis Demeter Rózsikáról). Az is nagy öröm volt az egész vidéken, mikor halomszámra érkezett a költőhöz mindenfelől a sokféle gyermekjáték. Az olvasók küldték a költőnek, aki egyik versében felpanaszolta, hogy nincs ideje verset írni, mert a kis fiával kell játszadoznia.

Mindez a Szabolcska egyéniségére, költészetére, jótékonyan és fölmelegítőleg hatott.

Barátság és barátság, társadalmi ragaszkodás és társadalmi ragaszkodás között különbség van. A felfalusi szerény parochiába beülő Szabolcskát a református egyházi és világi társadalom nem pajtáskodással, virtuskodó vendégeskedéssel vette körül és vonzotta

magához, Erdélyhez, hanem a szellemiségnek a szeretetével, az eszméiséget hirdetni tudás őszinte, kicsinyességtől mentes tiszteletével. Numen adest! Mondták a rómaiak, mikor a jövő titkos ígét jelenvalónak érezték. Költő van közöttünk! vallotta boldog örömmel a Szabolcskát körülvevő református egyházi és világi társadalom. És e vallomás s a hozzávaló alkalmazkodás kapcsolta Szabolcskát Erdélyhez, az erdélyi szívekhez s tette még költeményeiben is majdnem erdélyivé.

El kell ismerni, hogy az akkori görgényi református intelligenciának ez az asszimilációja, az ellentétes adottságok miatt, épen nem egyszerű eredmény. Csak az által volt lehetséges, hogy lelküknek legjavával, kálvinista ma-

gyarságuknak töretlen egyenességével, emelkedett nyíltságával, szellemiségüknek magasabbrendűségével fogadták, becézték, tisztelték meg a körükbe cseppent világlátott alföldi magyart és a már országszerle ismert és népszerű költőt.

A társadalmi visszamemlékezésekben még ma is nagyon hatásos az olyan jelenet, ami inkább „borivóknak való”, amiről talán jobb volna hallgatni. Végzetünk, hogy mint lepke a fényt elkapulva vissza, élvezzük azt, ami megrontani alkalmas. Annál nagyobb örömmel kell rá gondol-

nunk a Szabolcska fennszárnyaló pályájának számbavételekor az akkori görgényi református egyházi és világi társadalom átható, emelkedett szellemre, érzés és gondolatvilágra, amelyik otthont tudott teremteni egy Szabolcska Mihálynak. Felemelő tudni, hogy így volt, hogy az erd. ref. szellem magasabbrendűsége a magyar lírai költészet egyik legkittünőbb művelőjéhez méltó, kedves környezetet tudott alkotni.

E tudat nemcsak felemelő, de biztató is — lehet.

Az erdélyi magyar kálvinizmusban, annak minden társadalmi rétegében s így intelligenciájában is annyi szellemiség van virtualiter felhalmozva, hogy ha a z a l s nem kicsinyes, érzéketlen hétköznapiassággal közeledik egymáshoz, akkor méltó tud lenni a kultúra nagy szellemeihez. A tiszta művészet apostalaihoz, mint amilyen volt az immár halhatatlan emlékü Szabolcska Mihály is.

Dr. Kristóf György.

Iskolán kívüli népnevelés.

Dr. Nagy Sándor erdői ügyvéd, a nagykárolyi református egyházmegye gondnoka, a Magyar Párt szatmármegyei tagozata elnökének előadása a nagygyűlés kulturszakosztályi ülésén.

Az iskolán kívüli népnevelő tulajdonképen maga az élet.

Mikor még nem volt iskola, ez ősnévelő nyújtotta az ismereteket az emberiségnek a tapasztalásokon keresztül.

Majd a tulajdon és család eszmélyének mind határozottabb alakot öltő fejlődése, a nagy általánosságokból már részleteket is szűrt le, az érdekkörébe tartozók még mindig tudatalatti oktatása számára.

Az Ázsia steppéin emelt sátrakban házi-szöttést készítő, vagy ijfjónó magyar anyák, ebbe a szöttesbe, ebbe az ijjba fonták bele fajúk jövődjének fenntartásának gondolatát s a ma magyar nőjének is kötelessége, hogy ne hagyja szunyadni férfiában a tetre készséget, hiszen a múlt kegyeletes emléke vezet csak a biztos jövődjébe.

A nép nevelésének három fórumon kell lefolyni, hogy a ma embere szilárdan megállhassa az élet viharát. Az iskolában, az iskolán kívül, és az egyházban. Mindezeknek pedig előkészítő gyermekkertje, a régmúlt egyetlen nevelője: a család.

Sajnos, ahol ma felekezeti iskolánk nincsen, a nevelés első fóruma mindjárt hiányos lesz a magyar gyermekre, s így az iskolán kívüli népnevelésre tolódik át az egyház mellett annak a teendőknék nagy része is, melyre az iskola hivatott.

Az iskola különben is csak alapismereteket nyújt a lelki és anyagi holdogulás terén, miért is a nevelés súlypontja lényegileg az iskolán kívüli nevelésen van, annyival inkább, mivel a lelki élet szoros kapcsolatu összefüggésben van a világi élettel.

Az iskolai nevelő a tanító, az egyházi a lelkész. A gyakorlatban azonban hiányzik az a harmadik.

A tanító és lelkészre a harmadiknak ez a szerepe nem bizható. Legalább is nem kizárólagosan. Hiszen elég mindeniknek a maga nagy munkaköre. Ha azt eredményesen és lelkiismeretesen akarja ellátni, nem jut elég ideje a harmadikra is. Ime a kis Finnország pedagógiai kormányzata belátta ezt s külön tanítót állított be az iskolai és külön tanítót az iskolán kívüli nevelés elvégzésére.

Az egyház sem terhelhető meg kizárólagosan azzal, hiszen a lelki élet nagy mezején is óriási feladatok elé állítja a lelkészt. És mégis ennek dacára felvetve látjuk egyházi körökben a családi napok beállításának gondolatát, melyeken a lelkész, tanító, sőt vállalkozó világiak felkeresnék a családi köröket,

megbeszélendő a tennivalókat, melyek a családra várnak ma a nevelő munka terén.

A népnevelés ezen nagy horderejű egységének átgondolása mellett okvetlen gondoskodnunk kell tehát ezen harmadik népnevelő szerv beállításáról.

Nem lehet ez más, mint a családi sejtek összetevőjeként jelentkező és a népi, faji kollektivitást alkotó községi tagozata a Magyar Párt szervezetének.

A ma duló általános gazdasági, kisebbségi, faji válság ólomsúlya alatt nem azért szenved első sorban népünk, mert talán magyar. Szennved, mert tudatlan, s ebből folyólag tehetetlenül áll a támadás elleni védekezés mi-kéntje tekintetében.

És ez a pont az, melyen előtérbe lép az iskolán kívüli népnevelés nagy hordereje, melyet, ha nem igyekszünk megoldani sürgősen, nem csak anyagilag vérzik el népünk, de szabad prédája lesz a társadalmi osztályok boldogítása címén folyó lélekmérgezésnek.

De erre a munkaerőre utal sokszorosan mai iskolai helyzetünk mostohasága.

A szabad iskolatartási népjognak, kisebbségi magyarságunk részére a gyulafehérvári híres határozatokban, a párisi kisebbségi egyezményben lefektetett szent elvei, a gyakorlati életben, hova tovább még papíron is elsikkadnak teljesen. Kultur hadi zóna, nyilvánossági jogmegvonás, tömeges iskola bezárás, az anyanyelv szent jogának egyenesen a működési jog megvonásában nyilvánuló jelenségei, iskoláinknak anyagi lehetőségeitől agrárreform címén megfoszása, a tanulóknak onnan a névelemzés és faji elmélet ördögi találmányán keresztül kiüldözése, az államsegély megtagadása, viszont tanítószágunknak egyenes ráuszítása az iskola fenntartókra azzal, hogy követeljük az állami tanítókéval egyenlő fizetést: mind olyan jelenségei a kisebbség sorban eltöltött 12 évnek, melyek az elnemzetlenítés szisztematikus programjának képezik egy-egy etapját.

Milyen szomorú tünet középiskoláink télen-ségre kárhóztatása, melynek hogy csak egy kirívó példáját hozzam fel, ime a királyhágómelléki ref. egyházkerület negyedmilliót szám-láló magyarságának a nyilvánossági jog nélkül működő szatmári algimnáziumon kívül nincsen egyetlen középiskolája sem. Vagy ott van a szatmári u. n. sváb vidék iskoláinak elpusztítása a magyar tannyelvért.

Ezen helyzeti adottságokban még fokozottabb mértékben nyomul előtérbe az iskolán kívüli oktatás életproblémájának elodázhatlan szükségesége előttünk.

A célt tehát tisztán látjuk, ha nyitott szemmel nézzük az életet. És ha agyunk lüktetésére, szívünk verésére hallgatunk, bizonyára megtaláljuk a kivitel módozatait is.

Népünk lelkéhez felolvasások, előadások tartásával férközhetünk hozzá.

Figyelmét lekötő, lehetőleg rövid, mégis egy kerekded egységet adó, agyát-szívét megragadó ilyen felolvasás, vagy előadás hallgatása, szórakozva végzi nála azt a lelki műveletet, melyet tanulásnak nevezünk, míg egy száraz, avagy eszmevilágán felül álló, absztrakt előadást meg nem ért és többé kötéllel sem vehető rá, hogy ilyenre elmenjen.

A helyesen tartott ilyen felolvasások és előadásokban a történelem és irodalmon át, a mozilhoz hasonló érdekes formában vihető át népünkhöz a magyar mult szeretete, megbecsülése, minek szükségszerű folyamánya lesz megerősödése benne a nemzeti öntudat és munkaszeretnek.

Közművelődési kérdésünk megoldásának ezen nagy problémájánál nem támaszkodhatunk másra, csak arra az őserőre, mely fajunkat ezer év viszontagságai között fenn tudta tartani.

Ez a motorikus erő a vis enertiae állapotát mutatja ugyan ma, akaratumk reá irányításával azonban lendítő erő váltható ki abból.

Tisztában kell lennünk mindenekelőtt azaz, hogy e kérdés szívvel-lélekkel történő felkarolásával pótolható csupán a magyar nép széles rétegeinél az elemi oktatás azon hiányossága, amely tervszerűleg gátat emel a magyarság nemzeti öntudatának felkeltése és fejlesztése elé. Már pedig, ha elhomályosul népünk lelkében magyarságának tudata, lavinaszerűleg zuhan alá az elnemzetietlenedés sikos lejtőjén.

Az iskolán kívüli népnevelésnek, az általános kultúrnyívó emelése mellett, elsőrendű célja tehát a magyar öntudat felkeltése és ápolása, a kitartó munka értékének megbecsülése és ellensúlyozása a szélsőséges politikai tanok káros hatásainak, melynek romboló betörése már itt-ott jelentkezik és ha nem védekezünk ellene, rövidesen arra ébredünk, hogy a Magyar Párt üres keret marad, tagjai mind kisíklottak és idegen istenek szolgálatába szegődtek elfeledve magyarságukat, megtagadva apáik sírját és mindent, ami magyar.

Az a keret, melybe ezen céltudatos munkásságot beleilleszthetjük: a községi tagozat. Az ezek körén belül tartott felolvasások, előadások, ismertetések képezhetik az eszközöket népünk gondolat és érzésvilágának irányítására.

A siker titka a felolvasások, előadások tárgyának helyes megválasztásában áll.

Első tárgykör legyen a magyar történelem.

Vitán felüli, mikép a történelmi események jelentékenyen befolyásolták magyar fajunk káros sajátságainak kifejlődését. Tagadhatlan azonban az is, hogy sokban hozzájárult ehhez az iskola történelemtanítási módja.

A harci események különös glorifikálása, azok eredményeinek kizárólag a vezetők dicsőítésére való felhasználása, és a sokszor tudatlan bűnös egyéni vállalkozásoknak is dicsfénybeburkolása, inkább az emberi ösztönök felszítására voltak alkalmasak.

Míg a névtelen milliókról, kik a téglát hordták a gulához, e tanításban nem volt említés.

Az a glorifikálás áttolandó a névtelen hadi és dolgozó nép erényeinek kiemelésére. Nem a háboruk által kiváltott önfeláldozó hadi tetteket kell hangsúlyozottan állítani a nép elé, hanem igenis ki kell emelni és nyomtatékosan az élre állítani a népnek sokszor sanyarú helyzetében is tanúsított kitartó, mindennapi munkáját, ha kellett, a Szűz Máriás lobogók alá önként maga odaajánlását a nagyjaink által kitűzött ideális közcélok megvalósításának szolgálatába.

Távolról se lesz ez, így beállítva, történelemhamisítás. Ellenben ez által a történelem tanítása a magyar egység és öntudat szolgálatát munkálja. Épen ezért a való történelmi események olyan keretben állítandók a nép elé, hogy történelmi alakjaikban első sorban vezetőit lássa. Hiszen még a legsötétebb reidi korszakban, a Grünwald Béla „Régi Magyarországában“ oly kirívó színekkel festett pasztelekben is találunk kimagasló, eszményi célokért nem csak lelkesedő, de ténylegesen alkotó alakokat, kikben a közérte gondolat nem csak derengett, de tettekben is kifejezést talált. Voltak jó földesurak is a zsarnokok mellett, bár elvitázhatatlan, mikép nem ezeknek a tettei hozták meg a nagy reformokat, hanem a korszellem, melynek ők épen úgy csak uszói voltak, mint az ellenkezők pedig a zsarnoki korszellem öntudatlan csökevényei.

A modern pedagogia által követett fonomimikához hasonló ezen módon tartott történelmi felolvasások kiegészítendőik irodalmunk hasonló szellemben tartott ismertetésével. Egyes kiváló irodalmi termék szerzője életkörülményeinek előadása, fontosabb műveiből részletek ismertetése által.

Ha elfogadjuk Szentimrei Jenő „Verses Magyar Krónikájá“-t történelmi felolvasások vázlatául, ilyen modorban megírandó irodalmi antologia is állítható össze népies modorban, s kitűnő segédeszköz lehet mind a kettő.

Ezenkívül gyűjtemény állítandó össze nemzeti törekvéseinket, és népünk jellegzetes sajátságait visszatüköröző olyan szindarabokról, melyeket a fiatalság képes lenne, a falusi élet egyszerű körülményei között is, műkedvelői előadások keretében előadni.

A dalárdák részére dalgyűjtemények állítandók össze olyan szövegű dalokkal, melyek szintén e célt szolgálhatnák. (Folyt. köv.)

Az Ifjúsági Keresztyén Egyesületek földmives konferenciája.

Október 16—22 között rendezte meg az IKE első földmives vezető konferenciáját a németországi Dassel városka mellett fekvő IKE nyaraló- és konferencia-telepen.

Lapunk terjedelme nem engedi meg, hogy részletes beszámolót adjak az egész konferenciáról, itt inkább azt a világ-képet szeretném megrajzolni, amit a konferencián nyertem. A képből mindenki a mi erdélyi arcunkat vegye szemügyre. A cikk tükör akar lenni.

Európa tizenegy, Ázsia és Amerika két-két kiküldöttével ültem együtt egy héten keresztül. Részletes alapossgal megtárgyaltuk a falvak általános képét, mostani válságos ábrázatának kialakító tényezőit, falusi kulturális és gazdasági intézményeinket és legrelevánsabbban a falusi ifjúság között folyó keresztyén munkákat.

A falvak és falusi emberek a háború után átalakultak. A háború és az utána következő esztendő óriási lépésekkel sietteték a falu és város közti ellentétek kicsúcsosodását. A mai technika a városokat vitte előre, a városi iparos és kereskedő tőkét évente többször is megforgatja. A föld ma átlag 1%-ot jövedelmez, néha ez a jövedelem is elmarad. A falusi munka nehéz. Az állam és a társadalom felkarolja a városi embereket, érdekeiket szolgálja. A falut csak most kezdik észre venni. Városban a 8 órai munka törvénybe van iktatva a legtöbb helyen. Baleset és betegség elleni intézkedésekkel a városi munkások helyzetén könnyítenek. A mai kultúra a város számára termelt. Igazi, népies, falusi kultúra hol van? Az emberiségnek majdnem 80%-a földművelő s az irodalmi termékek, a technika vívinányai csak a fennmaradó 20%-nak lehetnek tulajdonai. A háború a falvakat kimozdította. Falusi emberek világot láttak. Megtanultak olvasni. A falu kultúrigénye ma nagyobb mint valaha. Az igény kielégítése szegényes. A városi kultúra alja sodródik ki a falúra. Vannak országok, ahol az utolsó ötven—hatvan esztendő alatt a falusi lakosság épen felére apadt le. A közlekedési eszközök hirtelen fejlődése, különösen az autóbusz szolgálatok beállítása a falut még közelebb hozta a városhoz. Óriási népvándorlás indult meg a falvakból a városra. Ez a népvándorlás az összes országokat váratlanul érte. A mezőgazdaság válsága, a falusi élet tarthatatlansága nem egy műió jelenség. Eredmény. A világ vezetői nem látták, hogy mire visz az ipar szörnyű fejlődése, ha vele párhuzamosan nem halad a földművelés is. Nem egy kéz igazgatta az ipari és mezőgazdasági életet s ebből ilyen eltolódások születtek. A válság megoldásának csak egy módja van, annak szörnyű méreteit felismerve, az

egyéni érdekeknek gátat vetve egységes kézbe venni az egész közösség mezőgazdasági és ipari életének kormányzását.

Lehetne a válságról részleteket is felsorolni. Svájc, Németország, Magyarország, az Egyesült-Államok, Kanada falusi népe fokról-fokra szegényedik. Éhínség helyett a mezőgazdasági termékek megtolulása jellemzi ezeket az országokat. Kinában a még nagyobb szegénység kulturálatlansággal, éhséggel párosul. Kinában a parasztság átlaga terjedelmes családjával együtt két hold föld után él. A kamat 55—100% közt mozog, 15,000.000 ember áll az éhínség élén. Indiában 40,000.000 ember soha sem lakott jól. A földmivesek egy része deficittel dolgozik. A kamat a 120—160%-ot is eléri. A lakosságnak csak 8%-a tud írni és olvasni. Amerika farmereit az államnak kell támogatnia.

Dánia falvai egyáltalán nem érzik a mai nehéz viszonyokat. Érdekes ennek okát kutatni. Maholnap száz esztendeje, hogy első népfőiskolájukat megalapították. Jelenleg 100 népfőiskola végzi a földmivesek általános és szaktudásának emelését. A földmives társadalom a jól szervezett szövetkezeteken keresztül kis árujával a világ piacig el tud jutni, más felől a legolcsóbb beszerzési forrásból, a három-négyszeres közbeiktatott kereskedelmi haszon nélkül, olcsón tudja szükségleti cikkeket beszerezni. A dánok takarékosak. Keresztyéniségük új életminőséget, közszellemet jelent. A mezőgazdaság szakszerű állattenyésztéssel párosult. Szinte az egész ország egy nagy falu. Minden kis darabka földje kertszerűleg van kihasználva.

A falu ifjúságának tradicionális élete felhomlott. A nagy nyugati országokban a szellemi áramlatok már a falvakban is tért hódítanak. Egymás után alakulnak a sport-klubok, amelyek a falusi ifjúság figyelmét is elvonják a magasabb életlehetőségtől.

Az ifjúsági keresztyén egyesületek maholnap száz éves jubileumukat ülik. Eddig csak városokon dolgoztak, kivételesen néhány országban falun. A vezetőség most döbbent rá, hogy a falu ifjúsága is veszélyben van. A háború előtt mindenki abban a csendes álomban ringatózott, hogy a falun minden rendben van. Az IKE pompásan kiépített rendszerekkel, módszerekkel, szakszerűen képzett ifjúsági keresztyén munkásokkal rendelkezik. A falusi munkára azonban nincsenek emberei. A világszövetség titkárainak munkaköre szakszerűen oszlik meg. Vannak fiú- és fiatalember titkárok, vannak, akik iskolás fiúkkal s vannak, akik iparos-kereskedő fiúkkal foglalkoznak. Világszövetségi földmives titkár egy sincs, pedig a világ ifjúságának 70—80%-a földmives. Eddig az ifjúsági munka-mezőnek csak egy negyedét érintette az ifjúsági keresztyén egye-

sületi munka. Nincsenek könyvek, amelyek speciálisan a falusi ifjúság kérdéseiben adnak felvilágosítást. A munka módszereit városon, városi emberek találták ki. Mindenütt csődöt mond a falusi ifjúsági munka, ahol nem a falun találják ki a falunak megfelelő munkamódszereket.

Az egész egyházi életünk aránytalanul városi tekintetek szerint van berendezve. Pedig a mi egyházunk 70%-a is falusi egyházból áll.

Erdély husz-harminc évvel ezelőleg a világ mögött, az általam elmondottak, ha nem is mindenben, de sok tekintetben földik a mai erdélyi állapotokat. Nekünk az az előnyünk, hogy mint egy őrtoronyból előre láthatjuk mindazt, ami jönni fog. Mi olvashatunk az idő előre szántott barázdáiból s míg ránk kerül a szántás, sok minden bajt megelőzhetünk. A mi falvaink és városaink még nem szakadtak el végzetesen egymástól. Az éhínség hozzánk még nem ért el. Még nem vagyunk a válság közepén. Falusi ifjúságunkat a kocsmán s a táncon kívül nagyobb veszélyek nem fenyegetik. A mi szellemünkkel ellenkezőket hirdető agitátorok csak mostanában kezdettek falvainkra kivonulni. Nincsenek még olyan szellemi irányzatok, amelyek öntudatos munkát kezdettek volna velünk szemben. A levegő, igaz, tele van megfertőzött gondolatokkal.

Gazdasági téren a csatát elvesztettük. Falvaink ide-oda dobható függvényei a világpiacnak. Gazdasági önállóságunkat nem biztosítottuk. Társadalmi téren jobban és jobban éleződnek ki az ellentétek. A lelkek talán még szabadok.

Mit várnak Erdély falvai azoktól, akik vezetni akarják őket? Ha teljesen lehetetlennek látszik is, egész gondolkodásunkat át kell alakítanunk. Ha valljuk, hogy a két millió romániai magyar egy test, ha valljuk, hogy a háromnegyed millió református egy szervezet, akkor ebből a felismerésből kell elindulnunk. Írók írjanak a falvaknak, kiadók adjanak ki négy annyi könyvet a falunak, mint a városnak. Ne elégedjünk meg annyival, hogy a tehetséges falusi fiúkat hozzuk ki városra úri embernek; emeljük a falu kulturnívóját, ne színdarabokkal csupán, hanem szervezett rendszeres iskolás munkákkal. A mai falusi ember tudja, mi a zürichi zárlat, érdeklődik minden irányban. Ha nem mi tanítunk meg neki bizonyos dolgokat, megtanítják mások. Merjünk sikra szállni a falvak gazdasági érdekeinek védelméért. Óriási kihasználatlan gazdasági lehetőségek rejlenek még azokban az erdélyi természeti értékekben is, amelyek a mi kezünkben vannak. Tanuljunk meg ezeket kihasználni és egy tervszerűbb életbe beállítani.

Ezek olyan munkák, amelyeket el kell végeznünk. Ha magunkat keresztyéneknek valljuk, álljunk élére ezeknek a munkáknak. Tudnunk kell, hogy olyan lelkiismeretesen senki nem tudja elvégezni mint mi, de szak tudás nélkül ne fogjunk hozzá. A külföldi népfőiskolák és szövetkezetek keresztyén emberek és körök indításából születtek.

A keresztyén egyház vezetői, tudósai, szolgálói, iskolái tegyék fel maguk előtt egész őszintén a kérdést: mire van a szemük heállítva? Kire gondolnak, amikor kimondják ezt a szót: erdélyi református magyarok? Ki az erdélyi református magyar ifjúság? Jaj nekünk, ha nem a falura: a többségre gondolunk.

A falu, nekünk, városi embereknek dolgozik, kenyerünket ő adja. Ha a városok keresztyén vezetői, ha a városok legkomolyabb emberei le nem számolnak a falu roppant jelentőségével, vigyázzanak! A város söpredék kultúrája, a város szennyes nótái, a város fertőzött gondolatai húzódnak fel a falvakba. A falvak várnak s örülnek mindennek ami a városból jön.

Ma még nem késő, holnap már késő lesz, amint sok országban már ma késő mind.

En hűségesen elmondottam, mit láttam egy magas hegy tetejéből.

Kolozsvár, 1930. november 13.

László Dezső.

Jövel uram Jézus!

Jakab levele V:7—9.

Alig pár napja boldog és örvendező lélekkel ünnepeltük a nagy Reformáció évfordulóját. Az ünneplés óráiban azonban annyi és annyi kérdés ostromolta elménket: Vajjon eleven hatóerő-e, élő hatalom-e mi közöttünk a reformáció öröksége? Vajjon győzelmesebb hatalom-e ma a keresztyén egyház és a keresztyén élet, mint a Reformációt megelőző századokban? Vajjon a protestántizmus nemcsak kiváltságos kevesek ideológiája, amely fáradtan és fakón áll a jelenkori világnézetek és pártok tusájában? Vajjon a mi egyházunknak és a mi népünknek mi köze van a reformáció örökségéhez? Türelmetlenül verdesi szárnyait lelkünk s esengve tekint a magasba: Jövel Uram Jézus!

A keresztyén lelkek legjobbjai naponként tekintenek esengve az égre a keresztyén reménységet kifejező könyörgés szavával: Jövel

Uram Jézus! Minél szorongatóbb az élet, minél nyomasztóbb körülöttünk a bűn által megfertőzött légkör, minél kilátástalanabb a bűnnel szemben folytatott harcunk, annál mélyebbről szakad fel a könyörgésnek szava: Jövel Uram Jézus! Minél bizonyosabbá válik számomra, hogy a bűn ezerfejú démonai ellen folytatott harcom győzelem nélküli, sőt a bűn győzelme napról-napra megújul, annál fájdalmasabban szakad fel a könyörgés szava: Jövel Uram Jézus! Minél jobban érzem s minél tisztábban látom, hogy Istenországa szolgálatában folytatott küzdelmem nem az én gyöngye emberi erőmön fordul meg s hogy nem én, hanem Isten győz a világ felett, annál esengőbb lélekkel könyörgök: Jövel Uram Jézus!

Krisztus győzelmes eljövételének reménysege a keresztyén ember és a keresztyén egyház minden munkájának és minden küzdelmének éltető és fenntartó lelke. Ez a győzelem és bizonyos reménység tesz béketűrökké a várakozás és zarándoklás napjaiban.

Ez a győzelmes és bizonyos reménység tesz erős szívűekké, hogy úgy várjuk az Úr Jézus jövetelét, mint a világ megítéltetésének idejét.

Soha az élet olyan problémátikus nem volt, mint a mi napjainkban. Ebből érthető és természetesen következik, hogy a „megoldások” után való vágy égetően sürgőssé vált minden lélekre nézve. Évszázadok óta műveli a modern ember a modern élet talaját s évszázadok óta veti a modern eszmék magvát s hosszú évtizedek óta várja annak drága gyümölcsét s ime a modern élet csodálatos színes fája vagy nem hozza azokat a gyümölcsöket, amelyeket elvárna a modern ember, vagy amit hoz, az nemcsak fanyar és ízetlen, sőt mérgező és ártó. Hova emelkedett a modern kultúra s micsoda vívmányokat hozott létre a modern civilizáció s hol van a gyümölcs s különösen hol van a világmegváltó erőt nyújtó gyümölcse? Hova fejlődött a világipar és világkereskedelem s hol vannak annak *nagyszerű feleslegei, amelyek milliókat élégíthetnének ki?* Micsoda lendületet vett a munkás mozgalom az utolsó évszázad folyamán s mégis mennyi az éhező munkás, mennyi a kiszákmányolt nő és mennyi a napfénytől megfosztott gyermek? Hivatkozzam-e arra, hogy a múlt század idealizmusa milyen ígéretes megújulást, meggazdagodott életet ígért s ime most csüggedve kérdezzük, hogy hol van ez az ígéretes élet? Hát a szociális szeretet-munkák, jóléti mozgalmak és jótékonykodások hova fejlődtek s ime! ma nagyobb a testi és lelki nyomor, mint volt ezeknek a munkáknak a megindulása kezdetén? Vagy a „vallásos” megmozdulások, ébredések eredményei hova lettek? Irodalom, művészet, tudomány mind szebb és gazdagabb életet ígértek s ígérnek s ime! az élet olyan csúf még sohasem volt,

mint ma, vajjon hova illant el ez az új élet-illat s hova foszlott szét az új élet lila és rózsás párája? Kérdések, melyek le kell verjenek, meg kell alázzanak nagy önbizalmunkban és önérzetünkben, hogy helyet adjanak Isten munkájának és a Benne való egyedüli bizalomnak. De hol vannak a gyümölcssei — kérdezhetjük — azoknak a szívünkhöz olyan közel álló munkáknak is, amelyeket anyaszentegyházunk s azon belül egyes kiváltságos lelkek évek óta végeznek, hol vannak a belmissziói munkák eredményei? Évszázadok óta „építi” az anyaszentegyház Isten országát, „terjeszti” annak a határait s ime! kérdezzük, hol van az Isten országa? Micsoda hatalom nyelte el azt a sok tusakodást, azt a sok szívbeli és elme munkát, hol van a mi hitünk győzedelme, amelyről azt vallja az Irás, hogy meggyőzi a világot? Hol, hol van? hol és mi-ben kell keresnünk azt?

Mennyi kérdés, mennyi meg nem felelt kérdés! S minekünk mégis tovább kell mennünk, tovább kell zarándokolnunk, tovább kell várakoznunk! De lehet-e tovább mennünk csüggedések és leverettetések között? Lehet, mert kell, mert kényszer alatt állunk. De mehetünk-e állandó és folytonos békételenségek nélkül? *Mehtünk, ha Krisztusra nézünk, ha az Ő eljövételében bizunk!*

Úgy gondolom, hogy igen sokat foglalkozunk munkánk „eredményének” kérdésével. Az ige a szántóvetőre utal, mint az eredmény kérdésének megoldására. A szántóvető béketűréssel várja míg korai és késői esőt kap. A szántáson, vetésen és boronáláson kívül semmit sem tehet, mint várja a földnek drága gyümölcsét. A szántás, vetés, boronálás, a plántálás és öntözés a mi dolgunk, a gyümölcs létrehozása nem a mi dolgunk. Bármit teszünk mi nem kényszeríthetjük Krisztust a földre szállani. De az Úr eljön az ő saját szent akaratából. És megjelenik mindenkinek királysága kimondhatatlan fenségében, a hallhatatlanság fényében, istensége mérhetlen hatalmában, az angyalok seregében — mondjuk és valljuk Kálvinnal. Ez a mi közösségi és egyéni életünk legfőbb reménysége. Ebben a reménységben győzedelmeskedünk minden kísértések felett és minden nyomorúságokon. Legyetek béketűrők és erős szívűek, mert az Úr közel van! Ott bontakozik majd ki, hogy minden küzdelmünk mit ért, Isten mit használt fel abból a maga dicsőségére.

Ezzel a reménységgel csak azok tudnak élni, akik magukban semmit sem találnak, amire építhetnének, de vallják, hogy az *Úr hű.* (II. Thess. 3:3.) Legyetek örvendezők *reménységben.* (Róm. 12:12.)

A Krisztus eljövételének reménysége tesz erős szívűekké, hogy úgy várjuk az Úr Jézus jövetelét, mint a világ megítéltetésének idejét. Ez az ítélet riasztó, de biztató!

T S.

ez is hozzájárul a magyar református egyházi élet fellendüléséhez, amely sok tekintetben még felemelkedésre vár. De habár nagy különbség van a magyar és holland kálvinisták felfogása között, mindketten ugyanazt az Istent szolgálják, Akitől segítségünket és előmenetelünket várjuk. És ne felejtjük el, hogy soha nem szabad magunknak adni a dicsőséget, de azt mondjuk: „nem nekünk, Uram, nem nekünk, hanem a Te nevednek legyen a dicsőség“.

Az Egyesült Államok presbyteriánus egyháza.

Az Egyesült Államokbeli presbyteriánus egyház évi statisztikai jelentését nem rég közölte Dr. Lewis Seymour Mudge, a General Assembly jegyzője. Az Úrvacsorát vevő egyháztagok száma 1,984.108; ha a megelőző évi-vel összehasonlítjuk, 20.359 apadást veszünk észre. Az apadást különösképen két tényezőnek lehet tulajdonítani: 1. az egyházév nem Husvétvasárnapján zárult, amint szokott, hanem már 1930 március 31-én; 2. a múlt év folyamán nagy súlyt helyeztek szigorú szabályaik pontos betartására és különbséget tettek a névszerinti és az Úrvacsorával rendszeren élő tagok között. Meg kell jegyezni, hogy a megelőző egyházi év folyamán 75.580-an léptek ki az egyházból a szigorú szabályok miatt az Úrvacsorával élő tagok közül. Körülbelül 10.000-rel többen, mint az utolsó öt év előtti átlag. Ezek a statisztikai adatok tehát csak azokat az egyháztagokat foglalják magukban, akik élnek az Úrvacsorával és ápolják a közösségi életet; azokat nem tartalmazzák, akik csak presbyteriánus lakosok vagy csak megkereszteltettek.

A vasárnapi iskolások statisztikája már jobb. A vasárnapi iskolás gyermekek száma 1,596.030, a tiszta apadás 717. A mostani apa-

dás azonban nagyobb lesz, mint ez, mert a presbyteriánus iskolákba való felvételt szigorú szabályokkal szabályozták.

Az az általános törekvés, hogy fel kell hagyni azokkal a templomokkal és egyesíteni kell azokat, amelyek csak névszerint léteznek, nagyon csökkentette a presbyteriánus templomok számát. Van 9327 templom, 34-el kevesebb, mint a megelőző évben. Jóllehet a most zárult egyház év folyamán 52 új templomot építettek, de 92 szűnt meg. A lelkipásztorok száma 9987, az apadás 21. Az Egyesült Államokbeli presbyteriánus egyház minden tekintetben egy nemzeti testület is, mert az Egyesült Államok mindenikében szervezett gyülekezetet és épített templomot s így van 46 zsinata és 293 presbyteriuma. Az egyház ügyeit összesen 50.079 vén, és 21.652 diakonus intézi.

Dr. Mudge hivatalos évi jelentésének statisztikai adatai a jövedelmet illetően is apadást mutatnak. A múlt évi összes jövedelem: 63,048.063 dollár. A csökkenés cca. 3,000.000 dollár. 1,000.000 ebből a 3 millió dollárból az adományok csökkenése folytán állott elő. Ez a bevételi forrás azonban évről-évre nagyon ingadozó és állandóan függ a felekezeten kívüliek számától. A nagy összegből majdnem közel 49,300.000 dollár szentelődött az egyes gyülekezetek szükségleteinek fedezésére; 13 millió dollár jótéteményekre fordított, a melyből 9 millió az egyház hivatalos tevékenységeire fordított. Az egyház hivatalos hatóságaihoz való hozzájárulások a következők: Belmisszió 4,114.784, külmisszió 3,565.968, keresztyén nevelés 881.723, nyugdíjjárulék 360.689 dollár (csak a jelenlegi szükségek fedezésére és nem a nyugdíjalap gyarapítására).

1,073.818 dollárt használt el a zsinatok önszegélyzője saját kebelében. Az Egyesült Államokbeli felekezeti tagok mindenféle címer a múlt év folyamán 32.51 dollárt fizettek, a csökkenés 69 cent. A fejenkénti adomány csak 6,87 dollár, az apadás 90 cent. A presbyteriánus alaphoz való hozzájárulás pedig fejenként 4,63 dollár volt, s így a csökkenés 28 cent lett.

Igy az egyház múlt évi rekordja ezt mutatja:

Úrvacsorát vevő tagok száma 1,984.108, a tagok száma csökkent 20.359 lélekkel.

Az összes vasárnapi iskolák száma :

Lelkipásztorok
 Templomok ---
 Összes hozzájárulás ---
 Jótéteményekre való kiadás ---
 Gyülekezeti kiadások ---
 Belmissziói kiadások
 Külmissziói kiadások ---
 Keresztyén nevelési alap kiadásai
 Vegyes kiadások számla

1,956.030,	apadás:	717	dollár
9.987,		21	
9.327,		34	
63,048.063,	kár	3,065.047	
13,313.475,		1,920.343	
49,296.831,		153.855	
4,114.784,		289.339	
3,565.968,		240.978	
881.723,		44.277	
2,619.039,		1,074.170	

Dr. Maknai Sándor református püspök folyó évi október 17. és 18. napjain látogatta meg a szászvárosi református árvaházat, ahol 24 árva és 60 olyan magyar református gyermek talál meleg otthonra, akiknek falujukban nincsen felkészítési iskola. Innen a Püspök Algyógyra ment. Itten az algyógyi református kicsiny, de lelkes gyülekezetnek új Istenházát avatta fel.

Dr. Ravasz László dunamelléki református püspök újabb baranyai egyházmegyei vizsgálata rendjén megállapította, hogy Baranya réme, az egyke, szünőben van. Van ugyan még egy-két község, ahol még él, de többekben már megszűnt, mert baranyai magyar népünk belátta ennek nemzet romboló kárát és hatását.

Kovács Géza kisorozszi református lelkész, egyházközösségének saját költségén új templomi orgonát és egy 360 kg-os harangot csináltatott, míg Nagy József elemi isk. igazgató-tanító az isaszegi református főkegyháznak egy 4000 P. (120.00 lej) értékű házat és 2000 Pengőt adományozott.

A Debreczeni Prof. Lapban olvastuk és vesszük át minden kommentár nélkül az alábbi szerkesztői üzenetet. „Nyirbogát. A meghívót sajnálattal csak e helyt nyugtázzhatjuk, mert táncmulatsággal végződő lelkészbeiktatási és iskolafelavatási ünnepélyeknek híreink között nem adhatunk helyet“.

Szegeden a Soli Deo, Gloria Szövetség folyó évi november 1 és 2-án tartotta meg kétnapos konferenciáját a középiskolás ifjúság részére.

A **nagykőrösi** rendőrség szigorú erkölcsvédelmi rendeletet adott ki, amely szerint 9 órán túl, kísérelő nélkül, leányok nem járhatnak az utcán.

A **kolozsvári Református Nőszövetség** folyó évi október 19-én a Magyar utcai templomban igen jól sikerült gazdag műsoros templomi ünnepélyt rendezett, a szegény tanulók felségélyezése céljából.

Magyarországon folyó évi október 25-én avatták fel és adták át a rendeltetésének a 10 éven belül épített ötödik új népiskolát Szeged-rökösön.

Az **erdélyi** szász-evangelikus nép lélekszáma 230.000. Az egyház fenntart 11 középiskolát, egy tanító- és tanítónőképzőt, ahol a tanítólelkészeket is kiképzik, egy ovóképezdét, 5 kereskedelmi iskolát, két szakiskolát, 276 népiskolát összesen 1160 tanítóval. Ezen felül minden egyházközösségben ahol szükség mutatkozik tanoncképző esti, felekezeti iskolát. Szeretefintézményei közül legjelentősebb a nagyszéchenyi diaspora intézet 200 gyermek számára, melyet 1907-ben állítottak fel. — Az elmúlt évben 140 millió egyházi adó folyt be. — A lelkészek két hónapot ingyen dolgoznak az egyházukért és népükért, mert egyházi adójuk két havi fizetésük összegének felel meg. (Ezeket a statisztikai adatokat a Református Egyház és Iskola c. lapból vettük át. Az említett lapnak az adatokat Buchala Berthold, a diaspora otthonának a vezetője szolgáltatta.)

Az **újósl** magyar református iskolát a hatóság megszüntette és az épületét a megyei agrár bizottság odaadta a román tannyelvű állami iskolának.

Sáromberkén általános nagy érdeklődés mellett folyt le a két napig tartó falufelújítási konferencia, melynek az eszméjét a falu agilis református lelkésze: Zoltáni Pál vetette fel. — A konferenciával kapcsolatban gazdasági és háziipari kiállítást is rendeztek.

A **vulkáni** állami elemi iskola magyar szekcióját megszüntették és a 80 magyar gyermeket egyszerűen átutalták a román szekcióba. Indoka a már oly sok keserű érzéseket kiváltott: névelemezés.

Szegeden a presbyterium legutóbbi határozata szerint csak az Istentisztelet keretében és csak a templomban lehet keresztelni.

Olaszország az anyaság szempontjából korlátozza a női sportokat. A fasiszta nagytanács megbizta az olasz olimpiai bizottság elnökét, hogy tegye gondos bírálat tárgyává a nők sportbeli tevékenységét és határolja körül azokat a sportágakat, amelyek keretén belül a női sport megengedhető és amelyekből hiányzik mindaz, ami a nőt természetes és alapvető hivatásától, különösen az anyaság magasztos feladatától elvonhatná.

A **szegedi** egyetem folyó évi október 22-én tartotta meg impozáns ünnepségek között 10 éves jubileumát.

A **sárospataki** református főiskola fennállásának 400 éves jubileuma alkalmára, pályázatot hirdet egy alkalmi költeményre. A pályadíj 100 Pengő (3000 Lei). Beküldési határidő: 1931. április 30.

A **debreczeni** Tisza István Tudományegyetem központi épületében a magyar reformáció négy kiváló egyéniségének és pedig Méliusz Juhász Péter, debreczeni református püspöknek, Komáromi Csipkés György református lelkésznek, Huszár Pál református lelkésznek, a Debreczeni Nyomda alapítójának és Szenci Molnár Albert debreceni református író, zsoltárfordítónak az emléket szoborral fogják megörökíteni. Ezen emlékművek elkészítésére pályázatot írtak ki.

A **feketesi** (Jugoszlávia) árvaháznak egy diák 2813 dinárt (kb. 7000 lej) küldött adományképen. Nevét nem közölte, csak ennyit: „I. Mózes 28:22“. Ez az idézet azt mondja: „És ez a kő, melyet oszlopul állítottam fel, Isten háza lészen és valamit adandz nékem, annak tizedét nőltek adom.“

Magyarországon a művelődés, irodalom és művészet érdemesei számára új rendet: Corvin-láncot, Corvin-koszorút és Corvin-jelvényt alapítottak. A magyar Corvin-lánccal megadományozottak száma egy időben a 12-öt, a magyar Corvin-koszorúval megajándékozottak száma egy időben a 60-at és a magyar Corvin-diszjelvényvel megajándékozottak száma egy időben a 12-öt meg nem haladhatja. A Corvin-lánc első 12 kitüntetettjei között ott találjuk a kolozsvári ref. Theologia egykori növendékét: dr. Ravasz László dunamelléki református püspököt, míg a Corvin-koszorúval kitüntetettek között a már néhai Szabolcska Mihály neves költőt, volt temesvári református lelkészt.

Genfben a Népszövetség előtt új kalendárium tervezete fekszik. Az új kalendárium tervezetét a kanadai M. B. Cotsworth dolgozta ki. A tervezet legjellemzőbb vonása, hogy polgári évünket 13 hónapra osztja. A tizenharmadik hónapot június és július hónapok közzé sorozza be. A hónapok 28 nappól állnának, kivéven decembert, mely 29 napos lenne.

A **kolozsvári** református Nőszövetség a kolozsvári református elemi iskolák szegényszorsú növendékeit mindennap egy csésze meleg tejjel és zsemelével látja el.

A **világon** élő összes mohamedánok száma 260 millió. A mohamedánizmus ma is egyike a legnagyobb hatóerőknek a világon: nemhogy területeket vesztené, hanem újabb és újabb területeket hódít. Ez a hódítás nem fegyverrel történik, amiként századokkal ezeltt, hanem hittérítőik munkájának eredménye.

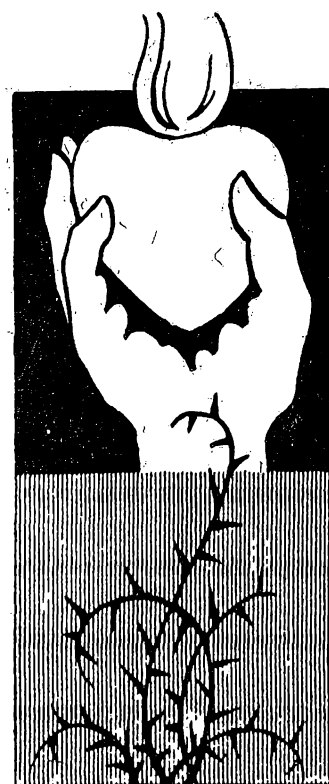
Magyarországon a lelkésztanfűtőség kérdéséről már régóta folyik a vita; a sárospataki főiskola vezetősége az első, amely megkívánja a már most alapvizsga elé kerülő theologusoktól a tanítói oklevél megszerzését.

Izlandban alig lehet olyan felnőtt egyént avagy gyermeket találni, akik írni avagy olvasni nem tudnának. Iskoláik nincsenek, de Izlandban az édesanyák a gyermekek tanító mesterei.

KÁLVINISTA VILÁG

TARTALOM:

T. S.: Szükségeink kérdése a gazdasági válság idején. — **Dr. Nagy Sándor:** Iskolán kívüli népnevelés. — Egy református magyar gyermek szenvedése az anyanyelvű iskola miatt. — Angol dolgok. — **Török Pál.** — **Igy szól az Úr. H. J.:** Semmi vagyok. — **T. S.:** Gondolatok egy prédikációból. — **Múlt és jelen.** Ravasz László magyarországi felsőházi tag beszéde. — **Irodalom és Művészet. Krónika.** — **Szerkesztői üzenetek.**

IV. ÉVF.

1930

SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR

23.
S Z Á M.

„Istennek nagyságos dolgai“

cím alatt fognak megjelenni december elején a könyvpiacra
a kolozsvári református theol. Fakultás akadémiai Istentiszteletén
az 1929—30. tanévben tartott

PREDIKÁCIÓK.

A könyv előjegyzési ára 120.— Leu.

Megjelent! **ÚJ ÉLŐ KÖNYVEK.** Megjelent!

„AZ UR CSODÁSAN MŰKÖDIK“ Bibliaköri vezérfonal
III. évi anyaga.

Ára 20 Leu.

Teljes új feldolgozásban, az eddiginél gazdagabb tartalommal jelent meg az új vezérfonal.

MI A KÜLMISSZIÓ?

A külmiszió összes kérdéseit felölelő füzet, gazdagon illusztrálva jelent meg. Alkalmos a téli ifjúsági,
nőszövetségi összejöveteleken, vallásos estélyeken való felolvasásra.

Ára 25 Leu.

KOLOZSVÁRI
TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK R.-T.
Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7.

Betéteket
előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint
felmondás nélkül fizet vissza. - Olcsó kölcsönö-
ket nyújt.

Fiókjai: Dej, Dicsőánmártin, Alba-Iulia, Târgu-Mureș,
Oradea és Timișoara. (Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehé-
vár, Marosvásárhely, Nagyvárad és Temesvár.)

Saját tőkéi: 143 millió Lei.

Affiliált intézetek:

Tordnaryosvármegyei Takarékpénztár Rt. Turda (Torda),
Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénz-
tár Rt. Alud (Nagyenyed), Udvarhelymegyei Taká-
rékpénztár Rt. Odorheiu (Székelyudvarhely) és
Cristur (Székelykeresztúr), Szászrégenvidéki
Takarék és Hitel Rt. Reghin (Szászré-
gen), Népbank Rt. Huedin (Bánly-
Hunyad), Szamosújvári Hitel-
bank Rt. Gherla (Sz.ujvár)

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez.
Áruraktárai a vasut mellett.

GAZDÁK
TAKARÉKPÉNZTÁRA

KOLOZSVÁR,
Calea Victoriei
38

Betéteket legelőnyö-
sebben kamatoztat,
váltókölcsönöket
folyósít.

Megjelent!

Gyermekeknek legalkalmasabb
karácsonyi ajándék!

Megjelent!

László Marcella:

„A mesélő király kisasszony“

című mesés könyv. Ára 10 Leu.

Minden 10 darab megrendelt mesés könyv után 1 darabot díjtalanul ad az
Ifjú Erdély Kiadóhivatala Kolozsvárt, Ref. Theologia.